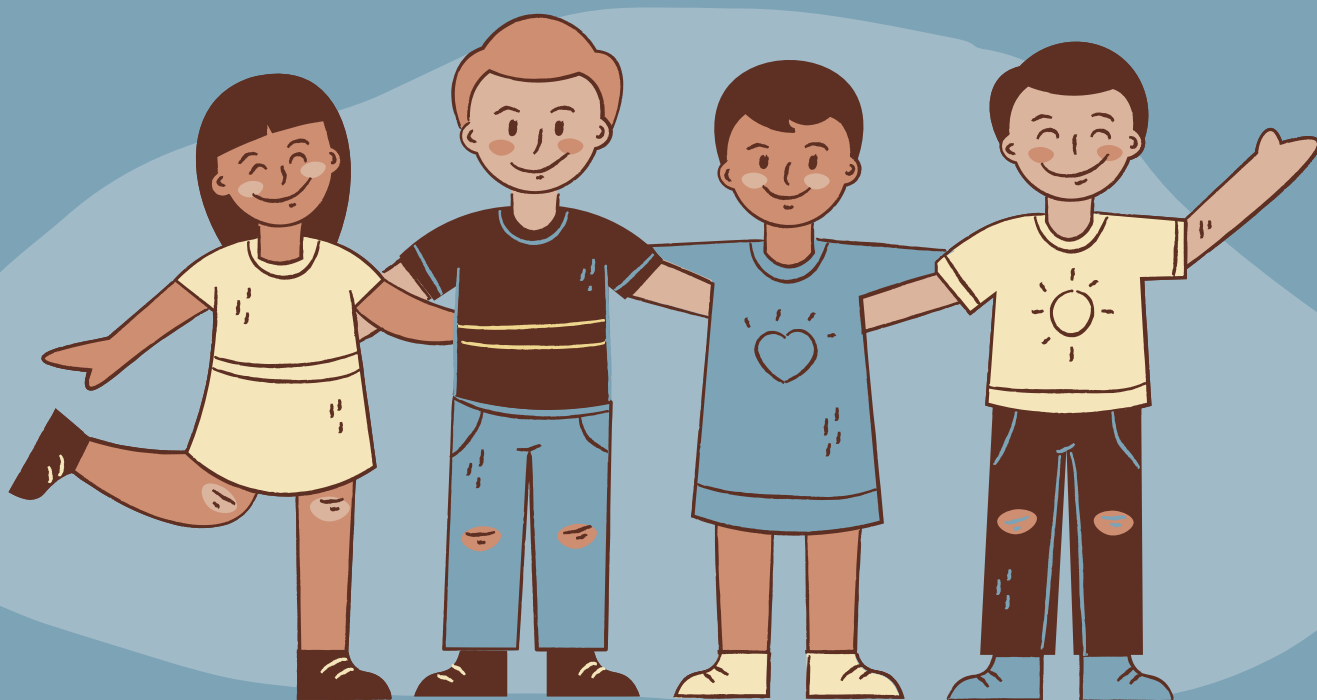


# språkduschtandem kielisuihkutandem

I NYBÖRJARUNDERVISNINGEN  
ALKUOPETUKSESSA



Katri Hansell, Michaela Pörn,  
Tove Backman, Heidi Fredman,  
Malin Kangas, Paulina Nord-Karlström,  
Marita Reinikka, Heidi Rönnholm &  
Sandra Bäck

**GUIDE FÖR LÄRARE**  
**OPETTAJAN OPAS**

# **Språkdushtandem i nybörjarundervisningen**

**Guide för lärare**

# **Kielisuihkutandem alkuopetuksessa**

**Opettajan opas**

Katri Hansell, Michaela Pörn, Tove Backman,  
Heidi Fredman, Malin Kangas, Paulina Nord-Karlström,  
Marita Reinikka, Heidi Rönholm & Sandra Bäck

Ett stort tack till våra finansiärer Svenska kulturfonden, Harry Schaumans stiftelse, Aktiastiftelsen i Vasa och Högskolestiftelsen.



Aktiastiftelsen  
i Vasa



Samarbete mellan Åbo Akademi och Vasa stad.



Utgivare: Åbo Akademi, författarna  
Layout och ombrytning: Sandra Bäck  
Foton: Stefan Westergård  
Illustrationer: canva.com

ISBN 978-952-12-4117-8 (online)

© Åbo Akademi, författarna  
Vasa 2022

## *Förord – alkusanat*

Varmt välkomna att ta del av vår språkduschtandem-guide för lärare. Denna guide är ett resultat av ett samarbete mellan lärare från två skolor med olika undervisningsspråk och forskare från Åbo Akademis lärarutbildning. Guiden bygger på våra erfarenheter av det språköverskridande undervisningssamarbete vi under några års tid utvecklat med elever i årskurserna 1–3 inom Åbo Akademis och Vasa stads gemensamma projekt *Alla språk med! Kaikki kielet mukaan!* (2018–2022) som ingår i Svenska kulturfondens program *Hallå!*.

Opas on suunnattu kielirajat ylittävästä yhteistyöstä kiinnostuneille opettajille, rehtoreille ja muille sidosryhmille. Ensimmäisissä luvuissa kuvataan kielisuihkutandemin lähtökohtia ja kohderyhmää suhteuttaen niitä mm. tandempedagogiikan periaatteisiin ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Tämän jälkeen kuvataan hankkeessa kehitettyä kielisuihkutandemin mallia ja sen soveltamismahdollisuuksia alkaen etukäteissuunnittelusta ja edeten käytännön luokkahuonetyöskentelyyn kielellisesti sekoitetuissa oppilasryhmissä. Oppaassa esitellään myös tandemtunneilla käytettyjä toimintatuokioita ja aktiviteetteja jaoteltuna turvallisuuteen ja ryhmäytymiseen, kieleen sekä teemakokonaisuuksiin liittyviin kategorioihin. Annettuja esimerkkejä voi jokainen opettaja soveltaa ja muokata mieleisekseen ja omalle ryhmälleen toimivaksi. Toiminnot on suunniteltu etupäässä alakoulun ensimmäisten vuosiluokkien oppilaille mutta ne ovat sovellettavissa myös nuoremmille ja vanhemmille oppilaille sisältöjä ja vaatimustasoa vaihtelemalla.

Vårt övergripande mål med tandemsamarbetet var att skapa förutsättningar för eleverna att mötas över språkgränserna, att skapa minnesvärda upplevelser tillsammans samt att öka intresset och motivationen för det andra inhemska språket. Förutom eleverna har detta samarbete skapat nya kontakter också mellan lärarna och bidragit till lägre tröskel även för andra former av språköverskridande skolsamarbete. Vi hoppas att ni läsare kan hitta inspiration och idéer för hur ni kan bygga upp dylikt språköverskridande samarbete. Läs, välj, vraka, inspireras och använd detta material fritt. Vi hoppas på att många vill vara med och att ni får många lärorika stunder tillsammans!

## *Vaasassa kesäkuussa 2021*

Klasslärarna Tove Backman, Heidi Fredman, Malin Kangas, Paulina Nord-Karlström, Marita Reinikka och Heidi Rönholm (Vasa stad).

Forskarna Katri Hansell, Michaela Pörn och Sandra Bäck (Åbo Akademi).

## Innehåll

1. Mitä on kielisuihikutandem.....	3
2. Målgruppen för språkduschtandem.....	10
3. Hur bygga upp ett tandemsamarbete.....	13
4. Tandem osana eheyttävää opetusta.....	20
5. Hur bygga upp en tandemlektion .....	23
6. Oppimisympäristöt.....	27
7. Tandemopetuksen haasteita.....	30
8. Trygghet som grund i tandemaktiviteter.....	35
8.1. Tullaan tutuiksi – Lära känna varandra.....	37
8.2. Pulkkamäki.....	40
8.3. Askartelu.....	42
8.4. Koulun piha.....	44
8.5. Lautapelit.....	46
8.6. Se det goda i varandra.....	48
8.7. Kirjeen kirjoittaminen.....	50
9. Eri oppiaineita yhdistelevät aktiviteetit.....	52
9.1. Lek och rörelse.....	54
9.2. Multiplikationer.....	56
9.3. Kertotaulut.....	58
9.4. Ohjelmointi.....	60
10. Aktiviteter med språk och kommunikation i fokus.....	62
10.1. Kauppaleikki.....	64
10.2. Pyssla sagofigurer av restmaterial.....	66
10.3. Läsa en sagobok tillsammans.....	68
10.4. Värir ja numerot – Färger och nummer.....	70
10.5. Luontoretki – Naturutflykt.....	72



# Mitä on kielisuihkutandem

*Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa* (2014) painotetaan vuorovaikutuksen ja yhteistyön tärkeyttä uusien taitojen omaksumisessa, edellytyksenä kaikelle oppimiselle. **Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa** toisten oppilaiden, opettajien, muiden aikuisten ja erilaisten ryhmien kanssa erilaisissa ympäristöissä. Oppilaan aktiivisuutta ja ikätason mukaista vastuunottoa omasta oppimisesta painotetaan kaikessa opetuksessa. Tavoitteena on oppia ohjaamaan omaa oppimistaan, asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Opetussuunnitelman perusteiden taustalla on siis **sosiokonstruktivistinen oppimisenäkemys**, jonka mukaan sosiaalinen toiminta ja vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa luovat mahdollisuuksia oppimiseen. Tandemoppiminen ja -opetus perustuu tähän samaan näkemykseen: siinä kieli- ja kulttuuritietoisuutta sekä toista kieltä opitaan vastavuoroisessa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa toisen kieliryhmän kanssa. Tässä opettajan oppaassa esitellään **kielisuihkutandemiksi** kutsuttu malli tandemopetuksen soveltamiseen perusopetuksen alemmilla vuosiluokilla.

Kielisuihkutandemissa yhdistyy kaksi kielenoppimisen ja -opettamisen mallia: tandemoppiminen ja kielisuihku. Toiminta rakentuu **kielirajat ylittävälle yhteistyölle** suomen- ja ruotsinkielisten koulujen välillä. Suomen kaksikielisyys luo hyvät edellytykset kahden kansalliskielen puhujien välille, erityisesti kaksikielisillä alueilla. Koulujärjestelmämme rakentuu samoille periaatteille, rakenteille ja ohjausdokumenteille opetuskielestä riippumatta. Molemmat kieliryhmät myös opiskelevat toista kotimaista kieltä pakollisena oppiaineena. Kuitenkin käytännössä yhteistyö koulujen välillä on melko vähäistä ja satunnaista silloinkin, kun koulut sijaitsevat lähellä toisiaan tai jopa saman katon alla. Kielisuihkutandemissa tavoitteena on ylittää nämä näkymättömät kielirajat jo varhaisessa vaiheessa, tutustua toiseen kieleen, sen puhujiin ja heidän kulttuuriinsa. Kielisuihkutandem voidaan aloittaa jo ennen toisen kotimaisen kielen opintoja, eikä se siis ole

sidoksissa toiseen kotimaiseen kieleen oppiaineena. Pääasiallisena tavoitteena ei olekaan varsinaisesti kielenoppiminen vaan **kielitietoisuus, toisiinsa tutustuminen ja asennekasvatus**. Näiden kautta tavoitteena on lisätä kiinnostusta toista kotimaista kieltä ja sen (myöhempiä) opintoja kohtaan. Etenkin suomenkielisissä kouluissa ei ole aina mahdollisuutta valita ruotsin kieltä pitkänä oppimääränä (A1 tai A2), jolloin kielisuihikutandem tuo tästä riippumattoman tien toiseen kotimaiseen kieleen tutustumiseen.

## Tandemoppinen

Tandemoppimisessa erikieliset ihmiset oppivat toistensa kieliä **vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa**. Tavoitteena on luoda tilanteita, joissa kieliryhmät kohtaavat toisensa yhdenvertaisina yhteistyökumppaneina, jotka oppivat tasapuolisesti toistensa kieliä. Käytännössä kieliä pyritään käyttämään vuorotellen, ja osallistujat toimivat näin vuorotellen oppivina osapuolina ja kielimalleina omassa kielessään. Tandemin peruseriaatteena on vastavuoroisuuden lisäksi itseohjattu oppiminen autenttisissa kielenkäyttötilanteissa. **Itseohjattu oppiminen** ei varsinkaan pienten oppilaiden kanssa tarkoita itsenäistä työskentelyä, vaan tavoitteena on tandem kautta harjoitella myös itse **pohtimaan ja havainnoimaan oppimistaan** ja myös oman koulukielen käyttöä. Oppilaita voi esimerkiksi ohjata keskustelemaan, miten kieltä voi huomaamattaankin oppia tehdessään ryhmätyötä toista kieltä puhuvien kanssa, tai miten heiltä voi pyytää ja saada apua kielen ymmärtämisessä ja tuottamisessa. Tämä tukee myös opetussuunnitelman perusteiden laaja-alaisen oppimisen kokonaisuutta Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), jonka taidot luovat pohjaa näkemykselle itsestä oppijana ja tätä kautta elinikäiselle oppimiselle.

**Autenttisuudella** tarkoitetaan tilanteita, joissa osallistuilla on aito tarve ja halu viestiä toistensa kanssa, esimerkiksi ratkaistakseen yhteisen tehtävänannon tai pelatessaan ikäryhmälle mielekäästä peliä. Kun oppilaat saavat tilaisuuden tutustua saman ikäisiin toisen kieliryhmän edustajiin, luo se **aitoja kohtaamisia** toisen kielen ja kulttuurin kanssa. Nämä kohtaamiset toivottavasti luovat pohjaa paitsi kieliopinnoille, myös kieliryhmien väliselle yhteistyölle koulun ulkopuolella ja tukevat erityisesti laaja-alaisen oppimisen kokonaisuutta Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2). Ensimmäinen askel voi olla jo se, että samalla alueella asuvat, erikieliset ja eri kouluja käyvät oppilaat uskaltavat tervehtimään toisiaan kohdatessaan koulun ulkopuolella harrastuksissa, ulkoillessa tms.

Opetussuunnitelman perusteissa painotetaan **kielitietoisuutta**, johon sisältyy ymmärrys kielen keskeisestä merkityksestä oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan soisaalistumisessa, eri kielten arvostus ja rinnakkainen käyttö sekä keskustelu

eri kieliin ja kieliryhmiin kohdistuvista asenteista. Tandemyhteistyö erikielisten koulujen välillä luo erinomaisen lähtökohdan kielitietoisuuden sekä kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2) tukemiselle. Tavoitteena on **pitkäkestoinen yhteistyö**, joka antaa myönteisiä kokemuksia ja rakentaa näin **siltoja kieliryhmien välille**. Kielitietoisuuden lisääntyminen tandemissa ei rajoitu vain toiseen kotimaiseen kieleen, vaan kielimallina toimiminen omassa kielessä antaa myös **uuden näkökulman omaan äidinkieleen ja kulttuuriin**, mikä vahvistaa omaa kulttuuri-identiteettiä. Tämä taas tukee paitsi oman äidinkielen, myös muiden kielten oppimista. Monikielisille lapsille, joilla koulukieli ei ole äidinkieli, tarjoaa tandem tavan tutustua yhteiskuntamme kaksikielisyyteen, ja kielitietoinen työskentely tukee paitsi toisen kotimaisen kielen, myös koulukielen oppimista. Lisäksi kielirajat ylittävä yhteistyö on omiaan lisäämään kiinnostusta muihinkin kieliin ja kieltenoppimiseen, mikä voi tuoda luontevasti näkyviksi myös monikielisten oppilaiden omia äidinkieliä sekä antaa kuvan **monikielisyydestä yleisenä ilmiönä**, mitä se maailman mittakaavassa onkin. Tandemissa myös koulukieltä äidinkielenään puhuvat kokevat, millaista on osallistua oppitunnille, jolla ei ymmärrä kaikkea, ja näin jakavat enemmän yhteisiä kokemuksia monikielisten oppilaiden kanssa.

## Tandem + kielisuihku = kielisuihkutandem

Perinteisesti tandemoppimista on sovellettu aikuisille tai vähintäänkin teini-ikäisille opiskelijoille, joilla on jo hallussaan opittavan kielen perusteet ja vahvempi kyky oman oppimisen suunnitteluun ja ohjaukseen. Niinpä tandem onkin rakentunut kielten vuorottaiselle käytölle ja melko itsenäiselle parityöskentelylle. Alkuopetuksessa tämä työtapo ei ole yhtä toimiva. Oppilailta, jotka osaavat edes opittavan kielen alkeita, ei voi heti vaatia sen aktiivista käyttöä. Nuoremmilla oppilailta ei myöskään ole samanlaisia kielellisiä, kognitiivisia tai sosiaalisia valmiuksia itsenäiseen parityöskentelyyn toisen kieliryhmän edustajan kanssa kuin vanhemmilla oppijoilla. Nuorille oppilaille tandemiin onkin yhdistetty ajatus kielisuihkutuksesta. **Kielisuihkutuksessa kielen alkeita opitaan toiminnallisesti ja leikillisesti** käsitellen oppilaita kiinnostavia aiheita laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Kielisuihku ei ole sama asia kuin varsinainen kieltenopetus, vaan kielisuihkutusta voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana eheyttävää opetusta ja monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Kun tämä yhdistetään tandemiin, saadaan kielisuihkutandem, jossa **toistuvien rajattujen yhteistyöhetkien kautta ja yhdessä leikkien, laulaen, liikkuen ja toimien** opitaan toista kotimaista kieltä, toisen kieliryhmän kulttuuria ja tutustutaan toisiinsa. Kielisuihkutandemissa kieltä tuodaan mukaan toimintaan sitä äidinkielenään puhuvien tandemkumppaneiden avulla. Käytännössä kielisuihkutandem toteutetaan **kielellisesti sekoitetuissa ryhmissä**. Sekä suomen- että ruotsinkielinen luokka jaetaan puoliksi, ja näistä



puolikkaista muodostetaan kaksi uutta ryhmää, joissa on puolet kummankin koulun oppilaita. Opettajat opettavat luokkia vuorotellen. Tässä käsikirjassa kuvatussa mallissa kahden oppitunnin pituisia tandemtapaamisia on ollut noin kerran kuukaudessa. Tällöin tapaamiset on jaettu niin, että suomenkielisen koulun opettaja opettaa yhtä ryhmää samalla kun ruotsinkielisen koulun opettaja opettaa toista ryhmää. Ensimmäisen oppitunnin jälkeen opettajat vaihtavat ryhmiä. Toinen vaihtoehto on järjestää lyhyempiä tapaamisia mutta useammin, esimerkiksi yksi oppitunti viikoittain. Tällöin opettajat voivat opettaa kutakin ryhmää joka toisella kerralla. Opettajat opettavat koko ajan omalla koulukielellään, ja oppilaiden näkökulmasta kieli siis vaihtuu opettajan vaihtuessa. Tandemissa kuitenkin oppilailtakin vaaditaan joustavia kieltenvaihtoja tandemtoveriensa kanssa, joten opettajakin voi toimia mallina sujuvissa kieltenvaihdossa ja toiminnallisessa monikielisyydessä ja satunnaisesti käyttää toistakin kieltä, jos se on tarpeen. Myös tandemopettajien yhteisopetus on mahdollista esimerkiksi molempien oppilasryhmien yhteisillä retkillä tms.

## Tavoitteina turvallisuudentunne, vuorovaikutus ja eheyttävä opetus

Kielisuihikutandemissa toiminta on varsinkin aluksi opettajajohtoista, mutta lähtökohtana on oppilaille ajankohtaiset ja mielenkiintoiset aktiviteetit. Opettaja kuitenkin ohjaa työskentelyä ja tarjoaa varsinkin alussa tärkeän kielimallin, jonka johdolla yhdessä opetellaan yhteistyön kannalta keskeisiä kielen elementtejä, esimerkiksi kuinka kertoa oma nimi tai pyytää apua, jos ei ymmärrä. Yhteistyö suunnitellaan pitkäkestoiseksi, jolloin ajan kuluessa oppilaat voivat ottaa yhä aktiivisemmän roolin tandemtuokioissa. Muista tandemmuodoista poiketen kielisuihikutandem ei perustu parityöskentelyyn vaan työskentely tapahtuu pääasiassa **pienryhmissä**, joissa on 4–5 oppilasta, puolet kummastakin koulusta. Näin oppilailla on aina tukenaan ja turvanaan tuttu oppilas omalta luokalta, jolla on sama koulukieli kuin itsellä. Kielisuihikutandemissa erittäin tärkeässä asemassa onkin **turvallisuudentunteen** luominen: aluksi jo toisen kieliryhmän tapaaminen ja samassa tilassa oleminen voi jännittää kovastikin. Yhteistyön alussa keskitytäänkin turvallisuudentunteen vahvistamiselle tutustumalla toisen kieliryhmän opettajaan ja oppilaisiin. Kun oppilaat tuntevat olonsa turvalliseksi, uskaltavat he pikkuhiljaa **vuorovaikutukseen** toistensa kanssa pienryhmissä. Pikkuhiljaa edetään tutustumisesta monipuolisempiin vuorovaikutustilanteisiin ottamalla ryhmätyöskentelyyn tuttuja **aihealueita eri oppiaineista**.

Lapsi oppii parhaiten olosuhteissa, joissa hän tuntee olonsa turvalliseksi ja voi keskittyä havainnoimaan ja omaksumaan uutta sekä uskaltautua kokeilemaan uusia asioita, vaikkei olisikaan varma onnistumisesta. **Turvallinen, yritykset ja**

**erehdykset salliva ilmapiiri** on siis tärkeä niin oppimisprosessin kuin oppimismotivaationkin kannalta. Mitä nuoremista oppijoista on kyse, sitä enemmän turvallisuudentunteeseen pitäisi panostaa, vaikkei sitä toki pidä unohtaa vanhempienkaan oppijoiden kanssa. Uskallus kokeilla ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa luo edellytykset vuorovaikutukselle tandemkumppanien kesken ja sitä kautta yhteiselle oppimiselle. Myös opetussuunnitelman perusteissa (L2) painotetaan uskalluksen vähäisenkin kielitaidon käyttämiseen tärkeyttä. Kieltä opitaan käyttämällä sitä, joten uskallus kielenkäyttöön alusta asti on myös tehokkaan oppimisprosessin edellytys.

Nuorten, kohdekielessä aivan aloittelevien oppilaiden kanssa kielisuihikutandemissa ei aseteta varsinaisia kielellisiä tavoitteita, vaan **tavoitteena** on nimenomaan **uskallus osallistua vuorovaikutukseen ja toimia yhdessä**. Vuorovaikutus tarjoaa luonnollisia tilanteita kuulla ja havainnoida toista kieltä konkreettisissa tilanteissa, jotka tukevat kohdekielen ymmärtämistä ja pikkuhiljaa myös tuottamista. Kielen tuottamista on hyvä harjoitella aluksi myös yhteisesti ryhmässä, opettajan johdolla. Tukena voidaan käyttää **lauluja, loruja ja toiminnallisen oppimisen menetelmiä**, joita alkuopetuksessa muutenkin painotetaan. Monimuotoinen ymmärryksen tukeminen eri keinoin edistää laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuksiin kuuluvaa monilukutaitoa (L4). Esimerkiksi lauluissa tuttu melodia ja tarina voivat auttaa omaksumaan tekstin toisella kielellä. Niin lauluissa ja loruissa kuin muutenkin ymmärtämisen tukena voidaan käyttää myös esimerkiksi kuvia tai tukiviittomia. Opettajajohtoisesti kannattaa harjoitella myös sellaisia **avainsanoja ja -fraaseja, jotka tukevat kontaktin luomista toiseen kieliryhmään**: kuinka tervehditään, esittäydytään, pyydetään apua/selvennystä tai kutsutaan joku mukaan yhteiseen tekemiseen. Näitä voidaan harjoitella niin omassa luokassa ennen tandemtapaamisia kuin yhteisten tandemtuokioiden aikana. Oppilaiden kanssa kannattaa keskustella etukäteen myös siitä, kuinka he voivat toimia kielimalleina omassa äidinkielessään ja auttaa tandemtovereitaan ymmärtämään sitä.

Kielisuihikutandem ei ole osa varsinaista kieltenopetusta, vaan siihen voi sisällyttää useiden eri aineiden sisältöjä. Opetuksen eheyttäminen sopii siis erinomaisesti kielisuihikutandemiinkin. Kielirikasteisessa opetuksessa osia eri oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Näin voi tehdä myös kielisuihikutandemissa. Tandemkielellä läpikäytäviksi aiheiksi kannattaa valita etenkin jo omalla kielellä opeteltujen sisältöjen kertaamista. Jos sekä kieli että aines sisältö ovat uusia, voi niiden sisäistäminen olla kognitiivisesti liian vaikeaa. Kun sisältö on jo tuttua, vapautuu resursseja sen sisäistämiseen uudella kielellä. Kun sisältö on myös kyseisissä aktiviteeteissa äidinkieltään käyttäville oppilaille tuttua, on heidänkin helpompi tukea tandemtovereitaan aktiviteetin toteuttamisessa esimerkiksi näyttämällä heille mallia. Silloinkin jos kielisuihikutandem on osa oppilaiden toisen kotimaisen kielen opetusta, on siinä

mukana myös **eheyttävä, eri tiedonalojen tietoja ja taitoja yhdistävä ulottuvuus**, koska tandemtuokioita ei rakenneta pelkästään muodollisen kielenopetuksen varaan vaan yhteiselle toiminnalle. Tandemtoimintaan voi sisällyttää sekä **taide- ja taitoaineita** että lukuaineita. Taide- ja taitoaineissa yhteinen tekeminen, esim. askartelu, musiikki tai liikunnalliset pelit ja leikit luovat luontevat raamit yhdessä tekemiselle ja vuorovaikutukselle. **Lukuaineitakaan** ei kannata unohtaa tandemyhteistyössä. Esimerkiksi matematiikka sopii hyvin kielirajat ylittävän yhteistyön pohjaksi, koska numeroiden ”kielen” avulla oppilaat voivat ymmärtää toisiaan ja tehdä yhteistyötä, vaikka kielitaito toisessa kotimaisessa kielessä olisikin rajallinen. Tandemtuokioihin voi myös hyvin sisällyttää vaikkapa ympäristöoppia tutustumalla yhdessä lähiympäristöön ja harjoittelemalla esimerkiksi lajintunnistukseen tai liikennekasvatukseen liittyviä aiheita.

## Opettajan rooli kielisuihkutandemissa

Koska kielisuihkutandem rakentuu vastavuoroiselle oppimiselle eri kieliryhmien välillä, on **oppilaiden tarkoitus toimia toistensa tärkeimpinä vuorovaikutuskumppaneina ja kielimalleina**. Etenkin nuorempien oppilaiden kanssa opettajan rooli on kuitenkin suurempi ja etenkin tandemyhteistyön alussa on tarkoituksenmukaista sisällyttää tandemtapaamisiin myös enemmän opettajajohtoista toimintaa, jonka kautta herätetään oppilaiden mielenkiinto toistensa kieliä kohtaan ja luoda kontakteja lasten välille. Tavoitteena on, että ajan myötä yhteistyö rakentuu yhä enemmän oppilaiden väliselle vuorovaikutukselle, jolloin opettajan tehtävissä painottuvat etenkin **suunnittelu ja oppilaiden yhteistyön ohjaaminen sekä havainnointi ja dokumentointi/arviointi**. Tandemopetuksessa voidaan siis todellakin todeta hyvin suunnitellun olevan enemmänkin kuin puoliksi tehty.

Opettajat toimivat osaltaan myös **kielellisinä malleina omassa opetuskielessään**. Opettajien ei siis tarvitse pystyä opettamaan toisella kotimaisella kielellä, vaan molemmat keskittyvät omalla opetuskielellään opettamiseen. Opettajat voivat kuitenkin satunnaisesti käyttää myös toista kotimaista kieltä, jos se on tarpeen esimerkiksi yksittäisten oppilaiden kanssa kommunikoidessa, lohduttaessa tai ohjeiden antamisessa. Opettajat toimivat siis samalla myös malleina monikielisessä vuorovaikutuksessa. Opettajien yhteistyö ja heidän välisensä vuorovaikutus antavat myös oppilaille **mallin kieliryhmien väliseen yhteistyöhön**.

## Lisälukemista tandemopetuksesta:

I denna artikel diskuterar vi klasstandem som modell för språkundervisning i relation till grunderna för läroplanen.

Hansell, K. & Pörn, M. (2016). [Klasstandem som modell för språkundervisning](#). I: A. Westerholm & G. Oker-Blom (red.) Språk i rörelse – skolspråk, flerspråkighet och lärande. Guider och handböcker 2016:4, ss. 146–165. Utbildningsstyrelsen.

Tässä artikkelissa tarkastelemme luokkatandemia opetussuunnitelman perusteiden näkökulmasta.

Karjalainen, K. & Pörn, M. (2015). [Luokkatandem kielenopetuksen mallina](#). Teoksessa A-K. Mustaparta (toim.) 2015. Kieli koulun ytimessä – näkökulmia kielikasvatukseen. Oppaat ja käsikirjat 2015:15, ss. 101–109. Opetushallitus.

Tandemkäsikirjassa kuvataan luokkatandemia kielenopetuksen mallina ja sen käytännön soveltamista opetustyöhön. Kirjassa annetaan konkreettisia neuvoja ja ideoita tandemkursien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin sekä ehdotuksia luokkatandemiin sopiviksi tehtäviksi ja aktiviteeteiksi.

Tandemhandboken beskriver klasstandem som undervisningsmodell och visar hur klasstandem kan tillämpas i språkundervisningen i praktiken. I boken ges konkreta råd och idéer för hur lärare kan planera, genomföra och utvärdera en tandemkurs samt förslag på lämpliga uppgifter och aktiviteter som kan användas i tandemundervisning.

Löf, Å., Koskinen, H., Pörn, M., Hansell, K. & Korhonen, A., Engberg, C. (2016). [Klasstandem – En resa över språkgränsen. Luokkatandem – matka yli kielirajan](#). Åbo Akademi. Dokumentation från fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier, 7/2016.

På webbsidan beskrivs eklasstandem som modell för språkundervisning, ges praktisk handledning, beskrivs fungerande undervisningspraxis samt ges exempel på uppgiftstyper och digitala verktyg som kan användas i eklasstandem.

Verkkosivustolla kuvataan eluokkatandemia kielenopetuksen mallina, annetaan käytännön ohjeita ja kuvataan toimivia opetuskäytäntöjä sekä annetaan esimerkkejä eluokkatandemiin sopivista tehtävityypeistä ja digitaalisista työkaluista.

Åbo Akademi (2018). [Eklasstandem lärarhandledning. Eklasstandem opettajan opas](#).



## Målgruppen för språkduschtandem

Eftersom språkduschtandem som modell bygger på **språköverskridande samarbete** mellan svensk- och finskspråkiga skolor är målgruppen för tandemverksamheten alla elever i den grundläggande utbildningens lägre årskurser. Även om tandem traditionellt har betonat samarbete mellan personer som har varandras målspråk som modersmål, innebär en tillämpning av tandem i dagens värld och skola att man tar hänsyn till och mer omfattande **inkluderar elever med olika språkliga bakgrund**. Även om det finländska skolsystemet bygger på två parallella språkliga system, en med finska och en med svenska som undervisningsspråk, är skolornas verklighet idag i ökande grad flerspråkig och mångkulturell. I den svenskspråkiga skolan finns en stor grupp elever med tvåspråkig bakgrund (svenska-finska) och i ökande grad elever med även andra språk och kulturer hemifrån. I den finskspråkiga skolan finns det ännu större andel flerspråkiga och mångkulturella elever, och i mindre grad också tvåspråkiga svenska-finska elever. Förutom de språk som eleverna lär sig hemma har många av dem kontakt med olika språk via kompisar, släktingar, hobbyer och media. Verkligheten är således flerspråkig och det är till den verkligheten all undervisning ska anpassas, så också språkduschtandem. Huvudsaken är att planera verksamheten så att **alla kan delta och gynnas av samarbetet, även om på något olika sätt**.

Det finns skillnader i språkprogrammen mellan de svenskspråkiga och finskspråkiga skolorna, som även påverkar språköverskridande samarbeten såsom språkduschtandem. I de flesta svenskspråkiga skolor erbjuder man finska som A1-språk och därmed inleds studierna i finska redan på åk 1. Många svenskspråkiga skolor erbjuder också två lärokurser i finska: A-finska eller s.k. nybörjarsvenska och modersmålsinriktad finska (mofi) som är avsedd för elever med tvåspråkig (svenska-finska) bakgrund. I de finskspråkiga skolorna däremot är det oftast engelska som erbjuds som A1-språk och det andra inhemska språket svenska kan

antingen väljas som ett A2-språk från åk 4 eller som ett obligatoriskt B1-språk på åk 6. Detta innebär att det är svårt att bygga upp och integrera språkduchtandem inom det andra inhemska språket som läroämne, eftersom starttidpunkten och därmed kunskaperna i det andra inhemska är olika. Därför har man i den modell som beskrivs i denna lärarhandledning byggt upp tandemsamarbetet som helhetsskapande undervisning utanför den egentliga språkundervisningen. Eftersom modellen betonar språk- och kulturmedvetenhet samt stöder de mångsidiga kompetensområdena, speciellt *Förmåga att tänka och lära sig (K1)* och *Kulturell och kommunikativ kompetens (K2)*, är den dock aktuell även för de elever som ännu inte påbörjat sina studier i det andra inhemska språket som läroämne.

Tandem har främst tillämpats som modell för språkstudier för äldre deltagare (vuxna eller tonåringar) som redan har grunderna i varandras språk. Därmed har de kunnat dels diskutera på de två språken turvis på ett annat sätt än nybörjare, och dels arbeta mer självständigt än de yngre eleverna. Tillämpningen av tandem för målgruppen i nybörjarundervisningen innebär därmed att **arbetsätten behöver anpassas till elevernas språkliga, kognitiva och sociala utvecklingsnivå**. Språkduchtandem ska således inte betraktas som en modell för språkundervisning utan som en modell för språkberikande undervisning, ett sätt att introducera eleverna till ett nytt språk. Betoningen är på ömsesidighet, dvs. att båda språken ses som lika viktiga lärandeobjekt som man hjälper varandra att lära sig om, vilket utgör en jämställd grund för samarbetet. Viktigare än språkliga mål är **språkmedvetenhet och attitydfostran** som utgör grunden för senare språkstudier och studiemotivation (se kapitel 1).

I språkduchtandem är alla deltagare dock inte nybörjare i det andra inhemska språket trots att de inte ännu inlett det som läroämne. På tvåspråkiga orter har en del elever kompisar från den andra språkgruppen, deltar i tvåspråkiga hobbyer osv. Dessa elever har ofta grundläggande färdigheter i det andra språket eller åtminstone är medvetna om dess existens. Därtill finns det, speciellt i den svenskspråkiga skolan, en betydande elevgrupp som kommer från tvåspråkiga hem och har således både svenska och finska som sina förstaspråk. Vissa kan t.o.m. vara starkare på sitt andra förstaspråk än på skolspråket. Meningen är att **även de tvåspråkiga eleverna ska inkluderas i språkduchtandem**, där de kan både fungera som en resurs för andra elever och själva gynnas av tandemsamarbetet. Tandem ger också de tvåspråkiga eleverna möjlighet att använda och utveckla sitt andra förstaspråk som annars inte används i undervisningen. Då det gäller skolspråket svenska kan de tvåspråkiga eleverna fungera som modeller för sina finskspråkiga tandemkompisar precis på samma sätt som sina mer enspråkiga klasskompisar. Men därtill kan de tvåspråkiga också, vid behov, använda finska som ett stödspråk ifall de finskspråkiga har svårt att följa med på de svenskspråkiga lektionerna.

På de finskspråkiga lektionerna behöver de tvåspråkiga eleverna erbjudas andra utmaningar än de som är på nybörjarnivå i finska. Därför kan det vara bra att dela in grupperna så att de tvåspråkiga som deltar i mofi-undervisning ingår i en tandemgrupp med hälften av den finskspråkiga klassen och de svenskspråkiga elever som deltar i A-finska ingår i den andra tandemgruppen med andra halvan av den finskspråkiga klassen. På detta sätt kan den finskspråkiga läraren som ansvarar för gruppen med mofi-elever i sin undervisning utgå från en mer krävande nivå språkligt. På detta sätt får de tvåspråkiga eleverna en ypperlig möjlighet att **utveckla sin vardagsfinska till ett kunskapspråk** inom olika ämnesområden, vilket ger dem ett mervärde. På de svenskspråkiga tandemlektionerna kan man utgå ifrån de finskspråkigas nivå och behov i båda tandemgrupperna.

I dagens skola är även andra språk än svenska och finska representerade i de flesta klasser. De **flerspråkiga eleverna** kan ha mycket olika kunskaper både i skolspråket och i sina andra språk. En del av dem har skolspråket som sitt ena förstaspråk och klarar sig således långt på samma villkor i språkduchtandem som de svensk- och finskspråkiga klasskompisarna. Andra däremot kan vara på en relativt grundläggande nivå även i skolspråket. Med tanke på att **integrera alla elever i vårt tvåspråkiga samhälle** är det ändå viktigt att inkludera alla i språköverskridande samarbeten. Dessutom är de flerspråkiga eleverna ofta vana vid att delta i undervisning och aktiviteter där de inte förstår all språklig kommunikation och därmed kan anpassa sig snabbt även till tandemsamarbetet. Rollen som den som lär sig språket är således bekant för dem. Däremot kan det vara mer utmanande att fungera i rollen som en språkmodell i skolspråket om man inte behärskar det så bra. I och med att språkduchtandem bygger på smågruppsarbete på ca 4–5 elever finns det dock alltid minst två elever med samma skolspråk i alla smågrupper. Genom att planera grupperna med tanke på elevernas språkliga bakgrund kan lärarna organisera så att det i alla smågrupper finns åtminstone en elev som är relativt stark i sitt skolspråk. På detta sätt kan den eleven fungera som språkmodell både för tandemkompisarna och för den flerspråkiga klasskompisen. Språkduchtandem kan således ge de flerspråkiga eleverna möjlighet att förutom att bekanta sig i det andra inhemska språket även utvecklas i skolspråket.

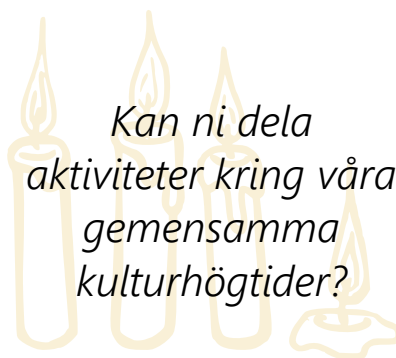


## Hur bygga upp ett tandemsamarbete

För att kunna bygga upp ett tandemsamarbete förutsätts **två skolor och två klasser med olika undervisningsspråk**. Skolorna behöver vara på **lämpligt avstånd** från varandra så att man smidigt kan ta sig från den ena skolan till den andra. **Skolans ledning** behöver vara involverad i och godkänna tandemsamarbetet. Att rektorerna är medvetna om samarbetet är viktigt för att de ska kunna stödja tandemlärarna exempelvis genom att i planeringskedet inför ett nytt läsår ta i beaktande de berörda klassernas scheman samt avsätta tid för lärarnas samplanering.

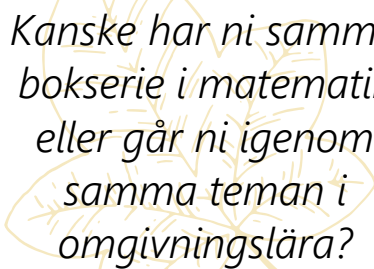
### Lärarnas samplanering inför tandemsamarbetet

När man bygger upp ett tandemsamarbete är det viktigt att lärarna är motiverade och beredda att satsa på planering och utveckling av samarbetet. **Samarbetet mellan lärarna är avgörande** för hur tandemundervisningen fungerar. Därför är det viktigt att lärarna har en gemensam linje gällande målen för tandemundervisningen och målen för elevens lärande under samarbetet, samt språkens och olika ämnens roll i det helhetsskapande tandemsamarbetet. Tandemsamarbetet kan ses som en del av en större helhet i skolvardagen i övrigt. Innehållet för tandemundervisningen behöver inte vara något "extra" utöver den vanliga undervisningen. Innehållet kan med fördel tangera det som annars också behandlas.





Därmed stödjer tandemsamarbetet den undervisning som sker i egen klass t.ex. tabellerna i matematiken eller trafiken i omgivningslära. I planeringsskedet behöver lärarna diskutera med varandra vad som är på gång i de olika klasserna och vilka specialintressen de själva har för att identifiera lämpliga **gemensamma teman**.



*Kanske har ni samma bokserie i matematik eller går ni igenom samma teman i omgivningslära?*

Lärarna träffas i början av varje termin för att göra upp en **grovplanering** inklusive en sekvensplan för tandemsamarbetet. Inför varje tandemträff träffas lärarna och utarbetar mer detaljerade **lektionsplaner** samt delar upp uppgifter och aktiviteter mellan den svensk- och den finskspråkiga delen av tandemträffen. Målsättningen är att dessa skapar en trevlig och **ändamålsenlig temahelhet**. För smidig samplaneringsprocess kan man gärna använda en gemensam plattform för idéer och uppgifter.

Genom tandemsamarbetet lär sig förutom eleverna också lärarna från olika språkgrupper **känna varandra**. Detta innebär att samarbetet lett till mer än enbart samplanering av tandemundervisning. Vi har delat med oss av det vi gjort i våra egna klasser och på så sätt inspirerat varandra. Vi har också fått en inblick i en annan skolas vardag. Vi har fått stöd av varandra i läraryrket och blivit goda vänner.

## Elevernas delaktighet i planeringen

Förutom lärarnas samplanering är det viktigt att **engagera även eleverna** i förberedelserna av tandemträffarna. För att förbereda eleverna på att delta i undervisningssituationer på det andra inhemska språket och att kommunicera med elever från den andra språkgruppen kan man exempelvis på förhand öva användbara fraser i egen klass. Innehållet i aktiviteter där eleverna har en aktiv roll behöver inövas innan träffen (se [Koulun piha](#)). Tandem kopplas således till klassens arbete i olika ämnen och därför fungerar det bäst om det är klassernas egna lärare som ansvarar för tandemsamarbetet.

För att få eleverna intresserade och delaktiga i samarbetet har vi börjat med att skriva brev till varandra. (Se [Kirjeen kirjoittaminen](#)). När vi planerat innehållet för tandemträffarna har vi tagit fasta på elevernas egna intresseområden och favoritlekar. Ibland har ivriga dansare fått lära ut en enkel danskoreografi, ishockeyspelare har visat övningar på isen och vi har lekt elevernas favoritlekar tillsammans. Är klassen intresserad av Pokémon eller Among Us-figurer är det tacksamt att ta med dem i tandemundervisningen.

## Gruppindelning

I språkdushtandem är det **klasser från olika språkgrupper i samma årskurs** som träffas och samarbetar. Det är viktigt att se över grupperna och elevunderlaget och vilka behov grupperna har. I svenskspråkiga skolor finns det ofta elever som deltar i modersmålsinriktad finska (mofi) och elever som deltar i nybörjarfinska (afi). Meningen är att båda grupperna ska kunna delta i tandem. Detta innebär i praktiken att en del elever från den finskspråkiga skolan samarbetar med mofi-elever och andra med afi-elever, för att i den finskspråkiga undervisningen kunna utgå från mofi- och afi-elevernas olika förkunskaper.

Inom de språkligt blandade undervisningsgrupperna delas eleverna i smågrupper eller tandempar. Vi har valt **smågrupper om fyra elever**, två elever från vardera skolan. Eleverna från samma språkgrupp valdes utgående från elevernas olika styrkor, exempelvis en modig elev tillsammans med en lite mera försiktig elev. Dessa två elever hölls ihop genom hela tandemsamarbetet. Smågrupperna bildades av två elevpar från båda skolorna. I början träffades eleverna alltid i samma smågrupper men senare kunde man blanda smågrupperna så att eleverna fick bekanta sig med flera elevpar från den andra skolan. Att arbeta med samma kompisar från både egen klass och från den andra skolan en längre tid skapar trygghet. Då man inleder ett tandemsamarbete är tryggheten (länk till kapitel 9) en viktig utgångspunkt i gruppindelningen. Vi funderade på hur vi kunde stöda och trygga eleverna på bästa sätt och skapa bästa möjliga gruppkonstellationer. Lärarna känner eleverna i sina egna klasser och kan planera elevparen och smågrupperna utgående från bland annat personlighet, skolmognad och språkfärdigheter.



## Praktiska förberedelser inför tandemträffar

Inför tandemträffarna är det en del praktiska arrangemang som behöver beaktas. Tandemlärarna behöver komma överens om var de träffas och hur de förflyttar sig mellan skolorna. I mån av möjlighet kan man inkludera flera vuxna, exempelvis assistenter, i tandemträffarna så att eleverna även i undervisningen på det andra inhemska språket har med sig en bekant vuxen. Ifall man inte har möjlighet till flera vuxna i grupperna kan man exempelvis ordna den första tandemträffen i en större grupp med båda lärarna på plats hela tiden. På detta sätt får eleverna bekanta sig med den andra skolans lärare innan denna ansvarar för dem ensam, vilket ökar känslan av trygghet för eleverna och ger lärarna möjlighet att bekanta sig med gruppen.

Tandemträffarna kan ordnas olika långa, och därmed är det viktigt att fundera på **tidsaspekten** gällande praktiska arrangemang. Vi har provat på att träffas en för- eller eftermiddag men också träffats en hel skoldag. Ifall man träffas en hel skoldag behöver även skollunchen tas i beaktande. Eftersom klasserna delas in i två språkligt blandade grupper, behöver lärarna var sitt klassrum under tandemträffen. Boka därför ett klassrum till den andra gruppen. Läraren i den skolan där man träffas har också huvudansvaret för att förbereda det material och den utrustning som behövs under tandemträffen. Fundera även i förväg var eleverna från den andra skolan kan förvara sina utekläder och så vidare.

Vi har förberett eleverna genom att **informera** om vad vi kommer att göra under träffarna samt vad vi förväntar oss av dem. Före träffen har de haft möjlighet att samtala kring vad de känner och om det finns sådant som gör att det är extra spännande. Genom diskussion och information och genom att dela med oss av vad vi ska göra så har eleverna fått känna att de vet vad som förväntas och vad som kommer att hända. Detta ökar trygghetskänslan och skapar en positiv förväntan.

Det är viktigt att informera samt involvera även föräldrarna i tandemsamarbetet. Föräldrarna behöver få information om innehåll, praktiska arrangemang och målet med tandemsamarbetet. Det är viktigt att informera och engagera föräldrarna eftersom hemmets positiva attityd gentemot språköverskridande samarbete bidrar till framgångsrikt tandemsamarbete. Utgångspunkten ligger i hur man "säljer" tandem-samarbetet för eleverna och föräldrarna. Lärarens egen **inställning** är avgörande för hur tandemsamarbetet lyckas. Om du själv som lärare tycker att det ska bli kul så är det den känslan du förmedlar till eleverna. Att skapa en förväntan, att förbereda eleverna och att få rätt mindset är a och o.

## Att tänka på inför tandemträffen:

- ♥ Var träffas ni?
- ♥ Hur sker förflyttningen?
- ♥ Vilka vuxna deltar?
- ♥ Hur lång är tandemträffen?
- ♥ Hur ordnas skollunchen?
- ♥ Boka klassrum till båda grupperna.
- ♥ Ta fram rätt material och utrustning.
- ♥ Var förvarar eleverna sina utekläder?
- ♥ Informera föräldrarna.



## Tandem på schemat

Det är egentligen ingen konst att hålla i trådarna för språkduschtandem. Som lärare kan man tänka att det ungefär är som att **ha en ny grupp** elever som man först ska lära känna och sedan kan man börja jobba allt mer med innehåll. Det som skiljer sig från en vanlig grupp är **tidsspannet**. Då du har en klass så träffar du dem varje dag och ni lär känna varandra rätt så snabbt. Beroende på hur ofta man har tandemträffar kommer det ändå att ta många träffar före man känner gruppen på det sätt som man känner den egna klassen. Därför har nästan hela första terminen gått åt till att **lära känna varandra** och att komma igång som grupp. Låt detta ta tid. Det är värt det i det långa loppet.

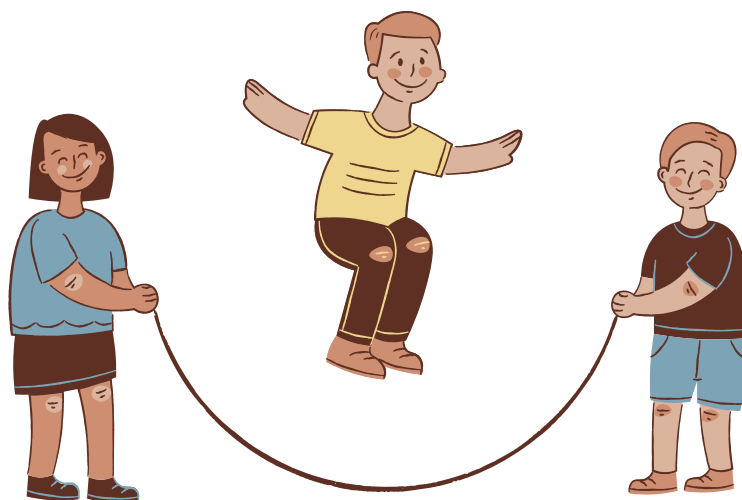
Låt oss säga att man har en träff i månaden då man har en lektion på finska och en på svenska och att man har dessa träffar 8-10 gånger under ett läsår. Det är den frekvensen vi valt att ha. Eleverna hinner glömma tandemkompisarnas namn om man inte repeterar dem de första gångerna. **Namnskyltar** har varit lösningen till den problematiken. Då återstår att se att **vad som är möjligt** och **vad man vill uppnå** under dessa gånger. Vårt övergripande mål var givetvis att de skulle lära känna varandra och få trevliga upplevelser, men också att skapa intresse för det andra språket. Bonus var helt klart om de också lärde sig några nyttiga ord på det andra språket.

Vi funderade länge på följande **utmaningar** som vi stod inför. Då man inte har ett gemensamt språk är det spännande att träffas. Då eleven inte heller träffat tandemläraren eller sina tandemkompisar kan det också vara nervöst att ses. Hur

kan man skapa ett klimat som gör att det ändå ska vara en positiv upplevelse att möta ett nytt språk, nya lärare och nya elever?

Vi ville satsa på att eleverna får **göra saker tillsammans** eftersom de inte har ett gemensamt språk. Vi gjorde en grovplanering över tänkbara teman och därefter involverade vi även eleverna i planeringen. Precis som i all annan undervisning följde vi med vad gruppen var mogen för. Där kommer lärarnas profession fram då man läser av gruppen och avgör när eleverna är redo för nästa steg och progression. Hur mycket av det andra språket ska plockas in och när. Det är inte svårare än så.

Vårt övergripande mål var att bygga broar mellan språkgrupperna inom närområdet. Vårt första delmål var att **lära känna varandra** genom olika namnlekar. När man inte har ett gemensamt språk är det lättare att göra saker tillsammans. Man kan t.ex. leka, bygga, visa sin skolgård, instruera en pysseluppgift. Då man inte har språket kan det också vara en god idé att lära ut viktiga ord som alltid fungerar, såsom *kom, ja, nej, så här* osv. Då kan eleverna åtminstone kommunicera vad de vill och inte vill. **Bilder** är bra att använda som stöd då man inte kommunicerar genom samma språk.



Tandemlektioner skiljer sig från vanliga lektioner genom att man har en språkligt blandad grupp där läraren känner hälften medan den andra halvan av gruppen är nya elever från en annan skola. Då finns det en risk att vissa elever låser sig eftersom det känns osäkert och nytt. Detta kan förebyggas genom att vara **strukturerad som lärare** samt att ha **en väl planerad lektion** i minnet. Se till att ha allt så genomtänkt som möjligt. Då är du väl förberedd och säker i din utstrålning, vilket gör att eleverna kan slappna av. Tro på det du gör och jobba **lärarstyrt från början**. Efterhand som eleverna blir varma i kläderna så kan man så småningom hålla lektionerna allt mer elevstyrda.

Efter en träff låter man eleverna själva **berätta om sina erfarenheter** och upplevelser; vad fungerade bra/mindre bra eller om det fanns sådant som var oklart/spännande. Eleverna fick även komma med idéer och således påverka innehåll och stoff.

En av **höjdpunkterna** var då vi alla var och åkte pulka tillsammans. Eleverna hade fått frågor som de skulle ställa varandra; Vill du åka med mig? Det var mycket skratt i backen och många elever kom efteråt och berättade att de fått nya vänner! Det värmdes lärarhjärtat. Det kändes som att vi nått vårt största mål med tandemundervisningen: Att vi tillsammans skapat broar till den andra språkgruppen, att eleverna kan hälsa på varandra i butiken då de träffas och att de ser att vi är lika fastän vi talar olika språk. Trots olika modersmål kan vi lära oss att **kommunicera med varandra och till och med bli vänner.**

### Att komma ihåg:

- ♥ Lyssna in gruppen, var lyhörd.
- ♥ Din egen inställning är avgörande.
- ♥ Upprätthåll en positiv anda och skapa goda minnen.
- ♥ Tala gärna högt om nyttan med att lära känna jämnåriga barn i samma område
- ♥ Informera både föräldrar och elever.
- ♥ Ge eleverna en möjlighet att diskutera träffen både före och efter.
- ♥ Låt eleverna delta i att bygga upp nästa träff. Vad skulle ni vilja göra? Hur skulle vi kunna göra? Då blir de delaktiga i sitt egen lärande.
- ♥ De första träffarna är lärarstyrda, mycket att göra, konkreta uppgifter. När tryggheten kommit kan man låta eleverna börja lära varandra.
- ♥ Kom väl förberedd till en träff. Ha alltid några extra övningar i bakfickan.
- ♥ Utvärdera vad som fungerade och varför.
- ♥ Känn efter när eleverna är redo för nästa steg. Progression.



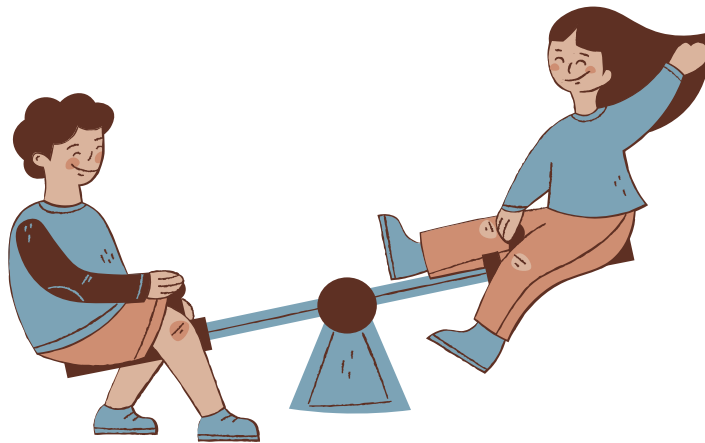
## Tandem osana eheyttävää opetusta

Tandemopetuksen **tavoitteena ei ole varsinainen kielenopetus**, joten siinä ei tarvitse edetä kielen rakenteiden mukaan suunnitellussa järjestyksessä, kuten perinteisessä kielenopetuksessa monesti tehdään. Tandemissa tavoitteena on tuoda oppilaiden tietoisuuteen ja **kielenkäyttöön kulloisenkin aihepiirin keskeistä sanastoa**. Tarvittaessa keskeisintä sanastoa voidaan ennakoivasti silmäillä jo ennen tandemtunteja esimerkiksi opettajan laatimien sanajulistien pohjalta. Samalla tuleva teema tehdään näkyväksi omassa luokassa. Keskeinen sanasto voi olla tukena tandemopetuksen aikana ja se voidaan jättää näkyväksi myös tandemtapaamisten jälkeen. Opettajan näkökulmasta on kiinnostavaa, että oppilaat silmäilevät sanalistaista mielellään jo ennestään tuttuja tai kiinnostavia sanoja, esimerkiksi värejä tai numeroita.

Tandemopetus **mahdollistaa monien eri aihepiirien käsittelyä**. Kielenopetuksen alkeista voidaan tandemopetuksen edetessä siirtyä **monimuotoisempiin kokonaisuuksiin**. Niin opettajan kuin oppilaidenkin motivaatio kasvaa, kun tandemopetuksen aihepiirit tukevat ja syventävät muussa opetuksessa opeteltavia sisältöjä. Koulun arjessa on paljon pieniä oppikokonaisuuksia, mikä aiheuttaa välillä pirstaleisuutta. Eheyttävässä opetuksessa pyritään löytämään opetukseen suurempia linjoja ja käsittelemään aihetta laajemmin ja yhdistellen eri oppimenetelmiä ja oppiaineita. Jos esimerkiksi luokassa aiheena on lajintunnistus, aihetta voidaan käsitellä oppikirjan materiaalin lisäksi myös metsäretkellä. Samaa teemaa voi laajentaa ja syventää myös tandemopetuksessa. Opettajilla on mahdollisuus suunnitella yhdessä ja valita tandemiin teemoja, joita he käsittelevät muutenkin luokissaan. Tällöin **tandem ei kuormita vaan syventää opetusta** eikä aiheuta kiireen tuntua. Oppilaan on helpompi käsitellä toisella kotimaisella kielellä jo tuttuja aiheita. Ideaalitulanteessa **kummatkin kielet tukevat oppilaan oppimisprosessia**. Tandemopetuksessa opettajapari voi päättää onko aihe ruotsiksi sekä suomeksi sama vai eri. Esimerkiksi luonto-opetuksessa,

lajintuntemuksessa toimi erittäin hyvin se, että lajeja tunnistettiin ja nimettiin eri leikkien avulla sekä suomeksi että ruotsiksi. Olemme huomanneet, että **kannattaa varoa käsittelemästä molemmilla kielillä sisällöllisesti liian samankaltaisia aiheita tai aktiviteetteja**, koska jos oppilaat mieltävät aiheen liian tutuksi ja toistoksi, ei se välttämättä motivoi heitä. Luokanopettajalla teemoja valittaessa on vain taivas rajana.

Tandemopetusta aloittaessa ja erityisesti kun kyseessä on nuoret oppilaat, on tarkoituksenmukaista keskittyä tandemteemoissa turvallisuuden ohella **perussanastoon ja fraaseihin. Oppiminen tapahtuu tekemisen, kivojen kokemusten sekä onnistumisen kautta.** Vähitellen painopiste siirtyy sisällöllisesti vaativampiin aihepiireihin. Aluksi teemaopetukseen valitaan oppilaille tuttuja ja mielekkäitä teemoja. Ajan kuluessa ja taitojen karttuessa voidaan valita myös haastavampia teemoja. Tandemtuokioissa opetellaan erilaisia asioita ja aihepiirisanastoa käyttäen toista kotimaista kieltä. Tandemopetuksessa kannattaa aloittaa tutuista, omalla koulukielellä jo käsitellyistä teemoista ja edetä kokemuksen ja ikätason myötä haastavampiin teemoihin. Käsiteltävien sisältöjen valinta ja vaikeustaso riippuvat paljon ryhmästä, oppilaiden iästä, kielitaidosta ja kiinnostuksen kohteista. Tandemopetukseen voi myös sisällyttää aivan uusia aiheita, jos siihen löytyy edellytykset. Opettajan ammattitaito ja tilannetaju ovat tässä ratkaisevassa asemassa.

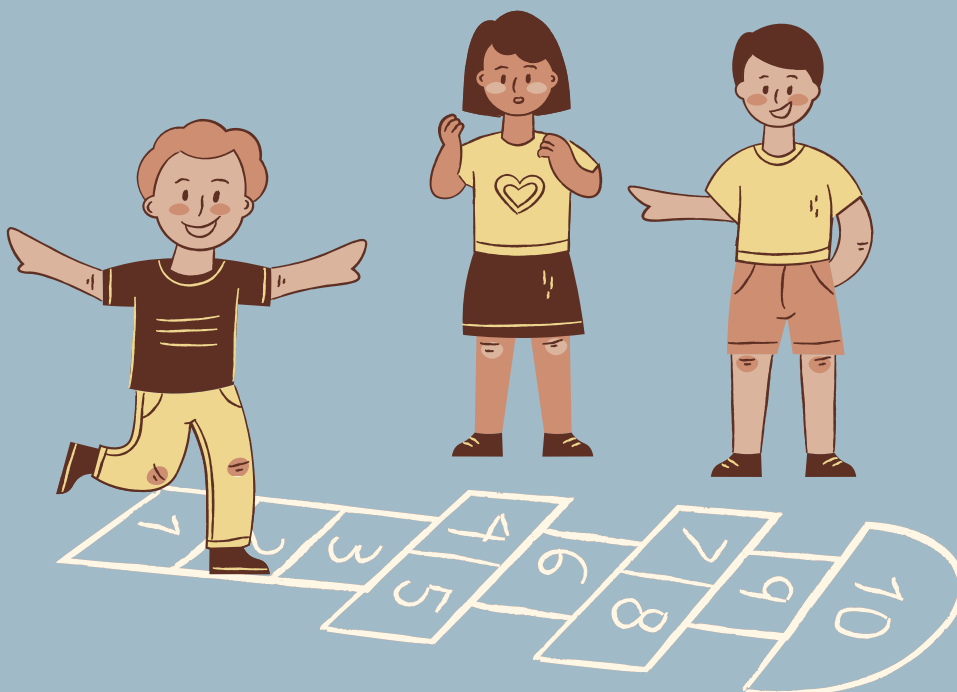


Oppilaan osallistaminen on vahvasti esillä nykyisessä opetussuunnitelmassa ja tandemopetuksessa on helppo **osallistuttaa oppilaita juuri ideointivaiheessa.** Hyvä keino on kysyä oppilailta mahdollisia toiveita seuraavaan tandemvuoteen. Kun oppilas(ryhmä) huomaa, että tandemteemana on hänen/heidän toiveensa mukainen lähtökohta opetustuokiolle on **motivoivampi ja mielekkäämpi kuin opettajan yksinään määräämässä aiheessa.** Toiveita voi kysyä myös lukuvuoden alussa tai lukuvuoden aikana. Yleensä oppilaiden toiveiden sisällyttäminen osaksi tandemtuokioita on onnistunut varsin hyvin.



## Esimerkkejä aihekokonaisuuksista:

- ♥ **Kulttuurikasvatus:** Runeberg, Kalevala, Muumit.  
Aihepiiriin sopivia lauluja ja askarteluja.
- ♥ **Juhlaperinteet:** ystävänpäivä.  
Ystävänpäiväkorttien askartelu ja perinteisten fraasien opettelu ja käyttö kummallakin tandemkielellä.
- ♥ **Koulun omat tapahtumat:** musikcafe, kertotaulukisa.  
Molempien tandemkoulujen perinteisiin tapahtumiin osallistuminen.
- ♥ **Luonto:** lajintuntemus, ulkoleikit, suunnistus.  
Luonnossa tapahtuvia ulkoaktiviteettejä, joissa opitaan lajintuntemusta ja kerrataan esimerkiksi numeroja ja värejä.
- ♥ **Matemaattiset aiheet,** esim. ohjelmointi, kertotaulut.  
Erilaisia ohjelmointiin liittyviä leikkejä luokassa, liikuntasalissa ja Bee-Bot-roboteilla.





## Hur bygga upp en tandemlektion

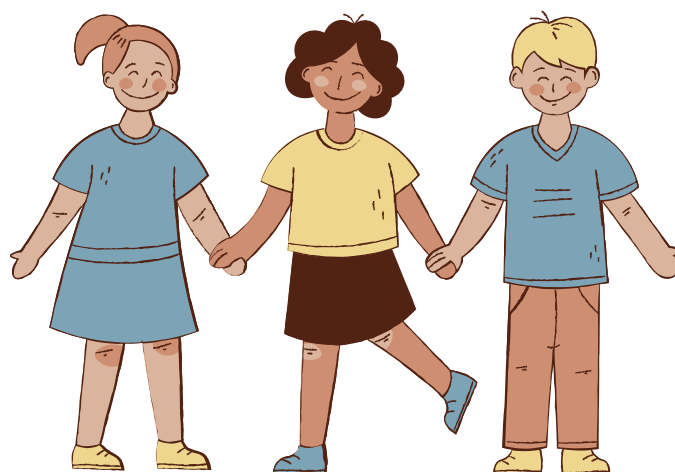
När man bygger upp en tandemlektion är det viktigt att **skapa och upprätthålla trygghet** under hela lektionen. Detta gäller speciellt för afi-eleverna, som kan vara mindre bekväma i att använda det (mer eller mindre) obekanta finska språket. Samma gäller givetvis de finskspråkiga eleverna som inte kommer så ofta i kontakt med svenskan. Det gäller att **hitta en balans** så att inte både språket och stoffet är nytt eller för svårt. Trygghet beaktar vi genom att upprepa vissa delar och moment under träffarna:

- ♥ **Bekant introduktion** (vid alla tillfällen samma muntliga övning, samma bekanta sång)
- ♥ **Nytt stoff** (tema eller aktivitet)
- ♥ **Bekant avslutning** (vid alla tillfällen samma muntliga övning, samma bekanta sång)

I tandemundervisningen fokuserar vi främst på **munlig kommunikation**. Eftersom kontakten och kommunikationen inte alltid kommer igång automatiskt inleder vi lektionen med muntlig gemensam lärarledd uppvärmningsövning.

Vi har byggt upp tandemlektionerna så att vi alltid har **samma muntliga uppvärmningsövning**. Vi börjar oftast med en enkel ramsa på svenska (till exempel hej, god morgon, god dag osv). En enkel uppvärmning där barnen genast från början får använda det nya språket utan att producera egna fraser. Fraserna har vi också övat på förhand och skrivit på stora lappar. Om det blir så spännande för eleven att den glömmer bort vad hen skulle säga så kan den lunta och läsa

på lappen. Dessa **fraser och ord** på lappar kan man med fördel använda hela tiden i nybörjarundervisning. Ofta har vi haft fraser uppsatta på väggen i klassen under en tid. Då läser de dessa fraser i misstag, vilket ju är bra, eller hur. En hälsningsövning kan differentieras enligt elevernas ålder. Denna typ av övning är en bra start. Ibland har vi gjort övningen i en stor ring på skolgården och därefter har vi delat in grupperna och tagit dem vidare till klassen. Att samla alla till en början har skapat en betydelsefull **vi-anda**.



I vårt tandemssamarbete har vi träffats en gång i månaden. Det har varit viktigt för oss alla att ha både namnlekar samt namnlappar. Eftersom eleverna inte känner varandra från förut använder vi alltid en bekant **namnlek som uppvärmning**, som görs som en lärarledd muntlig övning. Vi står alla i en ring så att vi ser varandra. Läraren börjar, har en boll i handen och säger *Hej, jag heter Paulina*. Resten repeterar tillsammans *välkommen Paulina*. Bollen skickas över till nästa elev, som presenterar sig. När man har gått igenom alla elevers namn har alla repeterat hälsningsfrasen många gånger. På samma gång lär de sig varandras namn. Om tandemssamarbetet pågår mera frekvent under en längre tid behöver introduktionsövningen givetvis utvecklas till exempel genom att man byter ut fraser eller använder en annan bekant lek.

Huvudsaken är att **alla känner sig sedda**. Man kan också använda sig av bekanta barnsånger såsom "huvud, axlar, knä och tå". Melodin och innehållet i sången är **bekant från förr**. Eleverna får **nya begrepp** för kroppsdelar (huvud, axlar, knä, tå etc.) och också använda det andra inhemska språket muntligt. Ramsans, sångens eller namnlekens uppgift har varit att **värma upp** och känna in gruppen. Under den aktiviteten kan man som lärare snabbt skanna av hur läget är just idag.

Inledningen av tandemlektionerna kan ses som ett "första intryck" och därför är det viktigt att eleverna känner sig trygga. Bekanta övningar minskar på osäkerheten. Detta är viktigt att tänka extra mycket på ifall eleverna är osäkra på språket. Meningen är att eleverna inte lämnas ensamma eller behöver prestera individuellt inför hela gruppen. Man har alltså hela tiden stöd av en kompis från den egna språkgruppen. Mer eller mindre allt görs i grupper om fyra elever.

**Det huvudsakliga innehållet är ofta ett nytt (kortare) moment.** Vi utgår ifrån en årsklocka, sekvensplan som skapats under lärarnas gemensamma planering före terminen. De aktuella temana man väljer kan lätt anknytas till skolvardagen. Temat kan till exempel vara något aktuellt stoff i matematiken, arter och årstider inom omgivningslära samt färglära i bildkonst. Lärandet av det andra språket sker indirekt genom upplevelser tillsammans samt elevaktiverande (muntliga) uppgifter. Beroende på elevunderlaget kan man **differentiera stoffet**; tandemeleverna i årskurs 1 kan öva siffror samt addition och subtraktion, medan tandemeleverna i årskurs 2 kan tangera multiplikation. När vi planerar tandemundervisningen strävar vi till att de olika temana också har anknytning till varandra. Ofta har vi kort repeterat det vi gått igenom förra gången för att naturligt gå över till ett nytt tema.

Tandem handlar om att **alla elever ska få lyckas** på sin egen nivå och därför är det extra viktigt att man har genomtänkta övningar där eleverna med säkerhet kan lyckas. Övningarna går ofta ut på att eleverna ska **lyssna, förstå och använda olika fraser**. Båda lärarna ger fraserna till eleverna på förhand så att de kan bekanta sig med dem. Samma dokument är förstorat i klassen så att eleverna kan använda det som stöd i undervisningen. Om övningen handlar om att lära sig färger kan man exempelvis använda färgpennor och uno-kort. För att differentiera kan man bygga på stoffet (röd – röd nummer 2, blå – blå nummer 4). Till varje stoff finns en extra uppgift (t.ex. arbetsblad) som eleverna kan fortsätta jobba med efteråt i hemklassen.

De mest lyckade tandemträffarna kommer vi ihåg som **positiva upplevelser och goda minnen**. Vi kommer ihåg de gånger då vi haft roligt och det vi har gjort har varit konkret. Barnen har umgåtts med varandra över språkgränserna och själva språklärandet har varit indirekt och diskret. En vacker januarieftermiddag bestämde vi oss för att åka pulka tillsammans och vi hade övat olika användbara fraser på förhand: *vill du åka med mig? Skall vi åka tillsammans?* En annan mycket lyckad aktivitet var när vi spelade sällskapsspel. Själva spelet är ju ganska långt fritt från språk. Barnen spelade i sina blandade språkgrupper och glädjen, skratten och talet kring bordsspelet var något alldeles påtagligt. Även då hade barnen fått

öva in fraser på förhand: *Vems tur är det? Är det min tur? Kasta tärningen, Skall vi byta spel? Vad bra det går.*

Oberoende av hur erfaren lärare man är kan man aldrig riktigt veta hur en tandemträff blir. Ibland fungerar inte det tänka stoffet, kanske det är för svårt och någon gång räcker inte övningarna till. Då är det bra att **ha en plan B**, med andra ord **extra övningar**. Detta gäller speciellt de gånger man inte befinner sig i sitt eget klassrum där man har tillgång till både teknik och material.

Tandemlektionerna avslutas ofta på samma sätt, dels för att eleverna ska befästa olika fraser, dels för att de ska använda det obekanta språket genom ledda övningar.

Ofta **knyter vi ihop lektionen** genom att samlas i ring. Denna gång säger vi istället *Jag heter Paulina* och gruppen säger: *Tack för idag Paulina*. Eftersom det muntliga är i fokus styrs eleverna i dessa övningar att kommunicera på det obekanta språket. Övningen utvecklas efter hand genom att t.ex. byta ut fraser. Vissa gånger har vi avslutat med en sång, t.ex. *Nu är det slut för idag*-sången. Dessa gånger har vi också haft fram texten så att eleverna kan läsa orden under tiden de sjunger. Avslutningen har vi ofta gjort i en ring.

### Att komma ihåg:

- ♥ Skapa en trygg lärmiljö.
- ♥ Lär er varandras namn.
- ♥ Fokusera på muntlig kommunikation och att skapa kontakt mellan språkgrupperna.
- ♥ Använd bekanta övningar när ni lär ut det nya språket.
- ♥ Inled och avsluta lektionen genom att samla ihop och se alla elever.
- ♥ Repetera inlärd fraser kontinuerligt.
- ♥ Se glädje som ett gott resultat av en lyckad tandemträff.



# Oppimisympäristöt

## Opettajien omat luokkatilat:

Tandemyhteistyössä käytännöllisimmät ja yleisimmät käytetyt oppimisympäristöt ovat luonnollisesti opettajien ja oppilaiden omat luokkatilat. Pääperiaatteena meillä on ollut, että jos tandemtapaaminen on opettajan koulussa niin hän pitää tuokion omassa luokassaan. Tämä tila tulee toisenkin koulun oppilaille tutuksi ja turvallisiksi tandemyhteistyön aikana. Jos tandemyhteistyössä on kummastakin koulusta yksi luokka mukana, on luonnollista olla vuorotellen eri kouluilla. Tässä tapauksessa koululta täytyy löytyä kaksi toimintatilaa. Jos mukana on kaksi luokkaa kummastakin koulusta ja tandemtuokiot ovat samanaikaisesti tilaongelmaa ei ole, koska luokat voivat olla vuorotellen eri kouluissa, ja näin molemmissa kouluissa on tapaamisten aikana yksi tyhjä luokkatila. Tandemopettaja pitää tuokionsa omassa luokassaan tai jossakin muussa sopivassa tilassa ja toisen koulun opettaja pitää oman tuokionsa siinä luokassa/tilassa, joka on vapaana. Vuoroja vaihdellaan ja tiloja sovelletaan tarpeen mukaan. Helpointa on, jos tila pysyy samana. Tällöin turha stressi ja jännittäminen vähenevät sekä oppilailla että opettajilla. **Opettaja valitsee oppimisympäristön sen mukaan, mikä tila on vapaana tai millaisen tilan toiminnot vaativat.**

**Opettajan oma luokka:** tuttu ympäristö ei vaadi erityisjärjestelyjä

- + Selkein, tavarat löytyvät helposti, ei yllätyksiä.
- + Turvallisuuden tunne omille oppilaille, tuttu ympäristö, oma paikka luo turvallisuutta.
- + Tulee myös toisen koulun oppilaille tutuksi, kun käyntikertoja useampi.
- Omille oppilaille ei mitään uutta.
- Toinen luokka voi tuntea olonsa vieraaksi.

**Toisen tandemopettajan luokkatila:** tätä käytetään, kun opetus on toisella koululla

- + Kiva käydä vierailulla samalla luokka-asteella.
- + Tämäkin tila tutuksi ajan myötä, niin opettajalle kuin oppilaillekin.
- + Kyseisen luokan oppilaat avustavat tarvittaessa esim. tavaroiden löytämisessä.
- Järjestys erilainen kuin omassa luokassa, saattaa muuttua tapaamisten välillä.
- Tandemtuokioissa voi olla mukana opettajan lisäksi koulunkäynninohjaajia tai erityisopettaja.

Toiseen kouluun tandemtuokiota itämään tuleva opettaja ei välttämättä tiedä toisen koulun näiden henkilöiden mukanaolosta tulevan tandemtunnin aikana. Toimivinta on, että tandemopettajat kertovat tämänkaltaisista asioista toisilleen etukäteen. Tilanteet saattavat muuttua hetkessä, joten tämä ei aina onnistu. Ideaalitulanteessa ennen tandemtuokiota opettajat tietävät omaan tuokioon mukaan tulevat aikuiset.

## Muut oppimisympäristöt:

Aluksi on hyvä tehdä tutuksi molempien opettajien omat luokkatilat, mutta myöhemmin niiden lisäksi voi ottaa käyttöön myös muita oppimisympäristöjä. Luokkahuoneen lisäksi olemme käyttäneet hyödyksi myös muita oppimisympäristöjä. Aina oma luokkatila ei ole paras vaihtoehto oppimisympäristöksi, esimerkiksi tilan puutteen vuoksi. Oppimisympäristö on hyvä valita tandemtuokion teeman perusteella, siihen sopivaksi. Seuraavaksi esittelemme käyttämiämme oppimisympäristöjä ja niiden etuja ja mahdollisuuksia sekä haasteita.

**Kirjasto tai muu yleinen aulatila:** tämä on hyvä ottaa käyttöön, jos tarvitaan avointa tilaa.

- + Toiminut hyvänä lisätilana.
- + Kätevä sijainti luokkahuoneen läheisyydessä.
- Saattaa olla kaikukuva tila tai läpikulku aiheuttaa häiriötä.

**Koulun liikuntasali:** tila on isompi, joten sopii sellaisiin toimintoihin, jossa tarvitaan reilusti tilaa, esimerkiksi liikunnallisiin leikkeihin.

- + Tilana innostava ja aktivoiva.
- + Vuorovaikutus.
- Ryhmän hallinta.

**Koulun piha:** sopii hyvin erilaisiin liikunnallisiin leikkeihin.

- + Oppilaat mieltävät koulun pihan omaksi maailmakseen, joka voi innostuttaa erityiseen aktiivisuuteen ja vuorovaikutukseen tandemkavereiden kanssa.
- + Oppilaiden oma idea (näkyi oppilaiden innostuksessa ja tästä syystä mieluinen aktiviteetti).
- + Aktivoi oppilaita leikkimään toisen koulun pihalla myös vapaa-ajalla.
- + Vuorovaikutus.
  - Piha-alueella voi olla myös muita oppilaita.
  - Vaikeasti hallittavissa, iso ryhmä.

**Luonto:** monipuolinen ympäristö, jossa on tilaa liikkua vapaammin, ei tarvitse olla hiljaa ja luonto yleensä aktivoi oppilaita vuorovaikutukseen.

- + Luonto aktivoi yleensä sosiaalista toimintaa.
- + Retkeily on yleensä opettajan ja oppilaiden mielestä kivaa, rennompaa
- + Vuorovaikutus.
  - Kuten muutenkin ulko-opetuksessa, oppilasryhmän hallitseminen on haastavampaa.

**Digitaaliset oppimisympäristöt:** tämä otetaan käyttöön, jos aihe vaatii digitaalisia välineitä. Opetussuunnitelmassa korostuvat digitaaliset ympäristöt.

- + Käyttökelpoinen esimerkiksi ohjelmoinnissa: Bee-Botit, Scratch.
- + Ei fyysistä läsnäoloa (ei mene aikaa matkoihin, joustavampi aikataulu, ei ajasta riippuvainen).
- + Hyvä väline etäyhteyksien ottamiseen, esimerkiksi jouluterveiset Teamsissa.
- + Digitaaliset välineet mahdollistavat tilanteen, jossa oppilas esimerkiksi valmistelee rauhassa joulutervehdyksen tandemystävälleen. Tässä metodissa kielellinen vuorovaikutuksen ei tarvitse onnistua välittömästi.
  - Ei fyysistä läsnäoloa (ei luontaista vuorovaikutusta, haastavampi kehittää luontevia teemoja, jotka toimivat ilman fyysistä läsnäoloa).
  - Vuorovaikutus ei ole niin monipuolista.
  - Vuorovaikutus tapahtuu pääasiassa kokonaisuena ryhmänä, ei yksilötasolla.
  - Yksilötasolla esimerkiksi etäyhteyden kautta viestintä/vuorovaikutus voi olla haastavaa.





## Tandemopetuksen haasteita

Kaikessa opetuksessa on haasteita, ja niihin voidaan myös löytää ratkaisuja. **Haasteiden laatu tandemopetuksessa riippuu muun muassa tandemtuokion teemasta ja oppilasryhmän hallinnasta.** Kielelliseltä lähtötasoltaan oppilaat ovat todella heterogeeninen ryhmä. Kieliryhmien sisälläkin voi olla paljon **eritasoisia oppilaita.** Osalle saattaa tulevan tunnin sisältö/teema olla tuttu ja osalle täysin uusi kuten aina missä tahansa opetuksessa. Joskus aihetta on tietoisesti pohjustettu jo oman luokan tunneilla. Toisinaan taas aihe on uusi ja tulee uutena siis myös tandemtunnilla. Opettajan valitsee näistä tandemtuokion tavoitteiden ja ammattitaitonsa perusteella. Kummatkin on todettu toimivaksi, mutta yleisempää on, että aihepiiri otetaan oppilaille tutusta ja omilla koulukielillä käsitellystä teemasta. Kun teema on tuttu, voidaan tunneilla käyttää enemmän energiaa kielelliseen kuin tiedolliseen puoleen. On yksilöllistä, miten oppilaat kokevat toisen kielen, tandemopettajan ja sekoitetut kieli-/luokkaryhmät. Tässä luvussa olemme eritelleet meille vastaan tulleita haasteita ratkaisuehdotuksineen.

Olemme jaotelleet haasteet eri ryhmiin. **Haasteet käytännön järjestelyissä** koskevat mietimme yleisiä, liikkumiseen ja tuntien järjestämiseen ja tandemopetukseen osoitettuihin resursseihin liittyviä haasteita. **Kieleen liittyviin haasteisiin** kuuluvat mm. oppilaiden erilaiset kielelliset valmiudet ja miten voimme ottaa niitä huomioon opetuksessa ja lapsen tukemisessa. **Asennoitumisen haasteissa** pohdimme suhtautumista toista kieliryhmää ja kieltä kohtaan. **Ryhmän hallinta** voi myös aiheuttaa omia haasteitaan ja niitä olemme kirjanneet tähän kategoriaan. Olemme pyrkineet miettimään myös ratkaisuehdotuksia näihin.

## Haasteet käytännön järjestelyissä

**Liikkuminen koulujen välillä vie aikaa** ja vaatii suunnittelua. Sää on otettava huomioon siirryessä koululta toiselle. Pienten kanssa on turvallisinta mennä kävellen, mutta isompien kanssa matka taittuu pyörällä, jos koulujen välimatka sopiva. Jos etäisyyttä on enemmän, tulee liikkuminen ratkaista eri lailla. Jos koulu loppuu tandemiin, ovat oppilaat halutessaan voineet lähteä suoraan (toiselta) koululta kotiin, mikä on todettu käteväksi ratkaisuksi.

Ajankohta koulupäivän sisällä kannattaa valita, niin että molemmat luokat pystyvät ruokailemaan normaalisti omilla kouluillaan. **Ruokailu toisella koululla** tuo koulun arkeen käytännön haasteita, kuten allergiat, ruuan riittävyys tai tilan puute. Koulut voivat yhdessä miettiä itselleen sopivan käytännön ruokailun suhteen.

Tandemia **ei kannata pitää ainakaan lyhytaikaisen sijaisen kanssa**, koska se on liian haastavaa ulkopuoliselle. Äkillisissä sairastapauksissa tandemtapaaminen perutaan tai tilalle otetaan omalta koululta asiaan perehtynyt opettaja. Riippuen koulun resursseista hoidetaan tandemopetus joko pelkästään luokanopettajan voimin tai opettajan apuna on erityisopettaja tai ohjaajia. Yksin toiminen ja liikkuminen luokan kanssa koulujen välillä on haastavaa. Käytössä olevien henkilöresurssien hyödyntäminen ja jakaminen molempiin ryhmiin on koettu hyväksi.

Opettajien **yhteisen suunnittelujan löytäminen** voi olla haasteellista. Tandemteemoja voi suunnitella yksi tapaaminen kerrallaan tai laajemmin esimerkiksi puolen vuoden teemat kerrallaan. Teemojen suunnittelu, joka on jakotettu kahteen erilliseen ja pidempään suunnittelukertaan, joissa suunnitellaan puolen vuoden teemat kerralla, on todettu toimivaksi. Näiden lisäksi toimintojen tarkemmat suunnittelut tulee tehdä ennen yhteistä tapaamista.

## Kielelliset haasteet

**Ruotsinkielisen koulun oppilaiden taidot suomen kielessä vaihtelevat valtavasti ja suomenkielisessä koulussakin voi olla kaksikielisiä oppilaita.** Ruotsinkielisissä kouluissa on usein oppilaita, joiden suomen kielen taitotaso on verrattavissa lapsen äidinkieleen. Toisaalta suomenkielisessä koulussa on myös oppilaita, joiden suomen ja ruotsin kielen taitotasot ovat tasaveroisia. Toisaalta jotkut oppilaat eivät välttämättä osaa toista kotimaista kieltä lainkaan tandemyhteistyön alkaessa. Tämä aiheuttaa kielellisiä haasteita tandemopetukseen, koska tasot vaihtelevat paljon. Tasoeroja ei kannata kuitenkaan ottaa negatiivisena asiana

vaan mahdollisuutena. Kaksikielisyys on rikkaus ja kannattaa kannustaa oppilaita hyödyntämään taitojaan. **Oppilaiden kielelliset tasot** tulee kuitenkin huomioida. Opetuksessa tulee miettiä, etteivät toista kotimaista kieltä jo osaavat turhaudu, kun taas toisaalta kielen alkeita vielä opettelevatkaan eivät saa jäädä jalkoihin.

Tandemopetuksessa on hyvä pohtia, **miten saada sopivasti haastetta ja kiinnostavuutta** kaiken tasoille oppilaille. Kuten muussakin opetuksessa, tulee opettajan miettiä miten voi eriyttää oppiainesta ja saada näin sopivasti haastetta eritasoisille oppilaille. Tandemopetuksessa tämä eriyttäminen tulee korostetusti esiin. Opetuksen ei tule olla liian korkealentoista, ettei osa oppilasta tipahda kokonaan kyydistä, mutta toisaalta tuokioon on hyvä ujuttaa haastavampiakin asioita, koska osan oppilaiden taidot ovat vahvat. Oppilaan kielelliset valmiudet voivat olla heikot kielestä riippumatta. Tällöin haasteet ovat moninkertaiset, kun pitää käyttää toista kotimaista kieltä, jos omalla äidinkielelläänkin kommunikointi on haastavaa. Monikielisillä oppilailla haasteena voi olla myös heikompi kielitaito koulukielessä. Tämän tukemiseksi voidaan käyttää esimerkiksi tukisanalistoja. Lisäksi ryhmän, opettajan ja kaverin tuki tärkeää. Passiivinen osallistuminen on ajoittain sallittua.

Joskus voi olla pedagogisesti antoisaa **muodostaa oppilaista tasoryhmiä**. Ryhmäjaossa voi olla luontevaa erottaa ruotsinkielisen koulun kaksikieliset mofi-oppilaat (äidinkielenomainen ruotsi) ja aloittavaa A-finskaa lukevat oppilaat eri ryhmiin. Uudessa OPS:ssa korostetaan kielitietoisuutta koko koulupolun aikana. Yhdessä ryhmässä voisi siis olla toisen tai molempien koulujen kaksikielisiä oppilaita, joille suunnitellaan haasteellisempia tehtäviä. Vastaavasti kielellisesti alemmalla tasolla olevat oppilaat muodostaisivat oman tandemryhmänsä, joille suunnitellaan omaan tasoon sopivia tehtäviä. Opetustuokiossa pitäisi olla eri tasoisia toimintoja. Perusasioita tulee kerrata ja toisaalta tuoda mukaan myös monimuotoisempaa kielenkäyttöä.

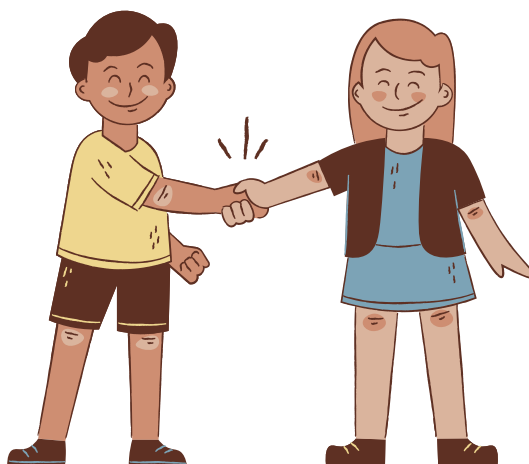
Myös suomen- ja ruotsinkielisten koulujen **kieltenopetuksen alkujankohdissa on eroja**, jotka osaltaan vaikuttavat erikielisten tandemtuokioiden suunnitteluun. Ruotsinkielisessä koulussa suomea luetaan yleensä A1-kielenä, jolloin opinnot alkavat jo ensimmäisellä luokalla. Suomenkielisellä puolella A1-kielenä on yleensä englanti, mutta muutamissa kunnissa on mahdollista valita A1-kieleksi myös ruotsin kieli. Valinnaisena A2-kielenä ruotsin voi joissain kunnissa aloittaa 4. luokalla ja pakolliset toisen kotimaisen kielen opinnot alkavat viimeistään 6. luokalla. Suomen- ja ruotsinkielisten koulujen oppilaiden toisen kotimaisen kielen opinnoissa ja osaamistasossa on siis eroja, jotka pitää huomioida tandemyhteistyössä niin, että kummankin kieliset tandemtuokiot suunnitellaan aina sen tasoiseksi, että toisen kieliryhmän oppilaat pystyvät niitä seuraamaan ja saavat sopivasti haastetta. Niinpä esimerkiksi suomenkielisen koulun opettajan

tandemuokioiden kielellinen taso riippuu ruotsinkielisen koulun oppilaisen suomen kielen osaamisesta.

Kielisuihikutandemin **tarkoituksena ei ole pelkästään oppia toista kotimaista kieltä, vaan tutustuttaa ja innostuttaa**. Tunnollinen oppilas saattaa kokea tandemin liian haastavaksi, koska kokee että ei pysty omaksumaan kaikkea. Opettajan on syytä aika ajoin muistuttaa, että tandemissa tutustutaan kieleen ja annetaan virikkeitä. Tandem antaa mahdollisuuden eteville oppilaille heittäytyä haastaviin tilanteisiin ja selvitä niistä.

## Asennoituminen kieltä kohtaan

Oppilaalla saattaa olla **ennakkoluuloja tai kielteinen asenne** toista kotimaista kieltä kohtaan. Negatiivisuus voi johtua kielellisestä heikkoudesta tai ylipäättään heikosta koulumotivaatiosta. Kodin, sisarusten tai kaveripiirin asennoituminen toista kotimaista kieltä kohtaan on voinut heijastua oppilaaseen. Avointa asennetta kielten oppimista kohtaan tulee korostaa samoin kuin yleistä koulumyönteisyyttä. Opettajalla on suuret mahdollisuudet innostuttaa oppilaita vieraaseen kieleen. Tandemissa lähtökohtana oleva kielirajat **oppilaiden välinen vastavuoroinen yhteistyö** on myös hyvä keino muokata asenteita. Kun oppilaat tutustuvat toisiinsa ja saavat kavereita toisesta kieliryhmästä, muuttuvat asenteet sitä kohtaan usein myönteisemmiksi ja kiinnostus myös toista kotimaista kieltä kohtaan voi herätä. Koska oppilaat saavat puolet tandemtapaamisista käyttää omaa kieltään, ei heidän myöskään tarvitse tuntea koko ajan olevansa kielellisesti altavastaajana. Positiivisten kokemusten kautta asenne voi siis muuttua myönteisemmäksi. Myös vanhempien saaminen mukaan kannustamaan lapsiaan kieltenopiskelussa voi siivittää positiivisiin tuloksiin.



## Ryhmän hallinta

Kun tandemryhmän puolikkaat ovat tutustumassa toisiinsa niin voi ilmetä **ujoutta ja turhaa esittämistä**. Jännitys saattaa laueta vääränlaiseksi käytökseksi. Kun oppilaat tutustuvat paremmin toisiinsa ja opettajaan alku-ujous hävenee. Haasteensa tuo myös se, että opettaja ei tunne entuudestaan toisen koulun oppilaita ja heidän historiaansa. Oppilailla voi olla esimerkiksi sosiaalisia haasteista yksilötasolla. Tandemissa saattavat korostua oppilaalla uusiin ryhmiin, aikuisiin tai ryhmätyötaitoihin liittyvät haasteet. Opettajien onkin hyvä keskustella oppilasryhmistään etukäteen ennen tandemyhteistyön aloittamista.

**Ryhmät ovat erilaisia.** Tandemtapaaamisen ensimmäisen puolikkaan ja ryhmän aikana suunnitelmat yleensä toteutuvat, kun taas toisen ryhmän kanssa suunnitelmat voivat muokkautua ja ryhmä voi olla levottomampi. Syitä tähän voi olla oppilaiden vireystason laskeminen, ryhmädynamiikka tai motivaation heikkeneminen. Aikataulutukseen liittyy muutamia haasteita, kun esimerkiksi ryhmän toimintatempo vaihtelee eikä ole aina niin hyvin ennakoitavissa. Tästä syystä ryhmien järjestystä on hyvä vaihdella. Tandemtunneilla opettajalla on aina hyvä olla jotain täyteohjelmaa takataskussa. Näiden avulla pystyy sopeutumaan tilanteen ja ryhmän mukaan. Oppilaiden poissaolot saattavat myös sotkea ennalta mietittyjä ryhmäjakoja. Näissä tapauksissa tulee mennä tilanteen mukaan, opettajan ammattitaito auttaa tässä. Joskus suunnitelmat toteutuvat mutta usein tulee lennosta muuttaa tai mukauttaa esim. karsimalla, kertaamalla, keskustelemalla. Jos oppilailta nousee joku mielenkiintoinen aiheeseen liittyvä asia esiin, niin siihen kannattaa ehdottomasti tarttua.



## Trygghet som grund i tandemaktiviteter

Det är **roligt och intressant** att bekanta sig med ett nytt språk. Ibland kan det också kännas lite spännande att lära sig ett mer eller mindre nytt språk och då är det av stor betydelse att läraren fokuserar på **trygghet**. Trygghet är som ett övergripande paraply som innefattar all aktivitet under våra tandemträffar, planeringen av arbetet, förarbetet samt efterarbetet. Under hela resans gång har vi fokuserat på trygghet samt **positiva upplevelser**, så att själva språklärandet blivit som en upplevelse. Eleverna kommer med glädje ihåg hur vi tillsammans lekt på varandras skolgårdar eller när vi tillsammans åkte pulka under den vackra januarieftermiddagen. Trygghet är ett brett begrepp som innefattar även **individens välmående** så att hen är mottaglig för nytt lärande. Det handlar om att må bra tillsammans, att kunna slappna av tillsammans samt att kunna leka tillsammans oberoende modersmål. Trygghet har så gott som genomsyrat alla moment istället för i specifika övningar. Det handlar om att ha en öppen dialog; att diskutera, fråga, ifrågasätta, planera samt förbereda tillsammans med eleverna.

Lärarens instruktioner ska vara **tydliga och strukturerade**. Det är bra att eleverna är medvetna om vilka mål man har för tandem och att du som lärare vill, tillsammans med barnen, skapa lärandetillfällen som hjälper dem att uppnå målen. **Samarbetet** lärarna emellan är också av stor betydelse.

Att informera och skapa tillfällen att diskutera tandem tillsammans med eleverna skapar trygghet. Låt gärna **eleverna vara med i att skapa och planera träffarna**. Fundera tillsammans vad som skulle vara roligt att lära sig tillsammans med den andra språkgruppen. Att låta eleverna vara med och **skapa innehåll** för träffarna motiverar dem. När de känner att de är delaktiga och får vara med och bestämma innehållet har de också framförhållning samt något att se fram emot. Att göra barnen delaktiga i planeringen ger ringar på vattnet: saker vi får göra tillsammans, istället för saker vi måste göra tillsammans.

Våra träffar inföll cirka en gång i månaden och två lektioner i taget. Det har tagit ett bra tag för eleverna att kunna börja slappna av och lära känna varandra på personligt plan. Har man möjlighet är det bra att kunna **träffas regelbundet med kortare tidsintervall** mellan träffarna. Under de första träffarna är det av betydelse att fokusera på övningar som alla elever kan genomföra utan att behärska det andra språket. Samtliga övningar är till exempel pyssel, vika origami samt annan modellinlärning där man klarar sig långt med bara kroppsspråk och en positiv attityd. Det innebär att eleverna GÖR något tillsammans (bygger, pysslar, leker) samt har stödmaterial (spelkort, färgpennor, bilder, musik).

En ny grupp elever innebär alltid en ny gruppdynamik. När du får en tandemgrupp (egna samt elever från den andra skolan) är det viktigt att jobba med **lära känna varandra-övningar** och andra gruppdynamik-övningar. När gruppen börjar vara varm i kläderna är det enklare att även börja få in mer språkliga övningar och mer elevstyrda aktiviteter.

För att ge barnen framförhållning samt förbereda kommande stoff (under tandemlektionerna) har vi på förhand gått igenom innehållet på det egna modersmålet. Vi har märkt att språkdushtandem **väcker känslor** hos eleverna. Vissa ser framemot träffarna med glädje medan andra kanske känner sig litet ängsliga. Det är viktigt att kunna diskutera samt dela känslorna i ett godkännande klimat. Det är naturligt att känna förväntan, glädje och kanske ibland till och med rädsla eller oro. Känslor är övergående och tillsammans kan vi göra nya erfarenheter till något positivt. Vi övar olika styrkor när vi tar oss an nya utmaningar.

I denna guide har vi ofta tangerat trygghet som en viktig aspekt i arbetet. Till följande kan ni ta del av några av våra mest framgångsrika aktiviteter som fokuserar främst på trygghet.

### **Aktiviteter:**

1. [Tullaan tutuiksi – Lära känna varandra](#)
2. [Pulkkamäki](#)
3. [Askartelu](#)
4. [Koulun piha](#)
5. [Lautapelit](#)
6. [Se det goda i varandra](#)
7. [Kirjeen kirjoittaminen](#)

## 8.1. Tullaan tutuiksi – Lära känna varandra

Tutustuminen toisiinsa on toimivan yhteistyön edellytys. Niinpä ensimmäisillä tandemtapaamisilla keskitytään tutustumaan toisiinsa ja tuetaan näin turvallisuuden tunnetta ja ryhmäytymistä. Tämä tutustumistuokio on tarkoitettu aivan tandemyhteistyön alkuun. Esimerkkimme on 2 x 45 minuutin kaksoistunnilta, mutta käytettävää aikaa voi luonnollisestikin varioida tarpeen mukaan.

### Tavoitteet:

Oppilaat tutustuvat toisiinsa, oppivat toistensa nimet ja tervehdyksiä toisilla kotimaisilla kielillä.

### Vuorovaikutuksen painopiste:

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on oppia esittäytymään ja kysymään toisen nimeä. Tätä varten voidaan yhdessä harjoitella sopivia kysymyksiä ja fraaseja.

### Ajankäyttö:

90 min (2 x 45 min).

### Tuokion kulku:

Nimiteemaa käsiteltiin kahdella peräkkäisellä oppitunnilla, ensin suomeksi sitten ruotsiksi. Toiminnot jaettiin opettajien kesken eli sovittiin, mitä tehdään suomeksi ja mitä ruotsiksi.

### Tässä esimerkkejä tutustumisleikeistä:

- ♥ **Alkuun yhteinen alkulaulu:** *Tule ystäväksi näin, kaveriksi nimittäin...*  
Lauluun voidaan halutessa lisätä mukaan käsirytmeyä. Laulu voidaan opetella kaikurytminä, oppilaat toistavat opettajan laulaman säkeen perässä. Oppilaat voivat seistä laulun aikana pulpettien vieressä.
- ♥ **Gemensam hälsningsramsa:** Eleverna repeterar efter läraren.

*Hej, hejsan*

*God morgon, god dag*

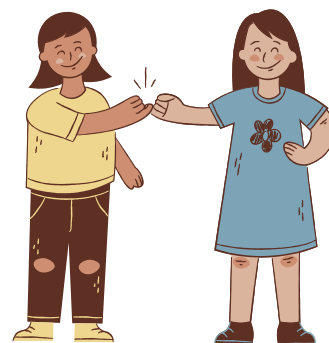
*Allt bra? Vå bra!*

*Välkommen!*



- ♥ **Huvud, axlar, knä och tå** eller annan bekant sång för barnen.
- ♥ **Tutustumisleikki piirissä:** Oppilaat istuvat piirissä, nalle/pallo siirtyy piirissä oppilaalta oppilaalle. Oppilas sanoo omalla vuorolla *Hei, minä olen Maija/Hej, jag heter Maija* ja muut vastaavat hänelle *Tervetuloa Maija/Välkommen Maija*. Kun piiri on menty ympäri, voidaan leikkiä jatkaa heittämällä nallea/palloa sattumanvaraisesti oppilaalta oppilaalle.
- ♥ **Hälsningslek:** Eleverna rör sig fritt i rummet då musik spelas. När musiken stannar skall eleverna vända sig mot kompisens närmast och hälsa *Jag heter Maija, vad heter du?* Läraren varierar sätt att hälsa samt språk som används. Eleverna kan också valfritt välja vilken hälsningsfras som passar bäst. Hälsningsfraserna finns synligt på tavlan.
- ♥ **Nimirinki:** Oppilaat istuvat piirissä. Jokainen kertoo oman nimen vuorollaan ja tekee nimen perään itse valitsemansa liikkeen. Kaikki toistavat piirissä nimen ja liikkeen.
- ♥ **Nimen kaappausleikki:** Oppilaat liikkuvat vapaasti luokassa. Kohdatessaan toisen oppilaan, oppilaat kättelevät keskenänsä ja kertovat oman nimensä. Samalla oppilas kaappaa itselleen kättelyparin nimen. Seuraavassa kättelyssä oppilas esittelee itsensä kaapatulla nimellä. Leikkiä jatketaan, kunnes oppilas saa kaapattua takaisin oman nimensä.
- ♥ **Nimilappujen askartelu:** Oppilaat askartelevat itselleen tandemtunteja varten nimilaput. Opettaja on leikannut sopivat väripohjat ja oppilaat leikkaavat sanomalehdistä kirjain kerrallaan oman nimensä ja liimaavat ne väripohjalle. Nimilaput laminoidaan. Nimilaput ovat jatkossa yleensä mukana tandemtunneilla.
- ♥ **Avslutningslek:** Eleverna sitter i ring, bollen/nallen flyttas mellan eleverna. Den som har föremålet säger *Jag heter Maija* och resten tackar *Tack för idag Maija*. Bollen går runt ringen.
- ♥ **Avslutningsramsa:** Eleverna repeterar efter läraren.

*Tack för idag  
Ha det så bra  
Vi ses igen*



**Materiaalit:**

Nimilappujen väripohjat, taustamusiikkia, nalle/pallo, sakset, liima, sanomalehdet.

*Tule ystäväksi näin, kaveriksi nimittäin*-laulu:

<https://www.youtube.com/watch?v=CiTBLZXoTk4>

Tervehtimisesimerkit taululla:

**Toimintapaikka:**

Luokkahuone tai koulun piha.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

Tervehtimisleikissä turvallisuuden tunnetta voi lisätä sillä, että molemmat oppilaat sanovat tervehdyksen yhteen ääneen.

Nimileikeissä voidaan pohtia etunimien samankaltaisuutta tai mahdollisia kaimoja. Voidaan pohtia myös, mitä samankaltaisuuksia ja eroja nimissä on kielten välillä.

Nimenkaappausleikki on haastava ja voidaan ensin ottaa pienemmällä porukalla tai opettajan tukemana. Leikki on hauska ja vuorovaikutteinen, vaikka ei aina onnistukaan loppuun asti.

Nimilappujen askarteluun on monia eri vaihtoehtoja.

## 8.2. Pulkkamäki

Tandemtapoamisten yhtenä tavoitteena on luonteva vuorovaikutus ja aito tutustuminen luokkien ja oppilaiden välillä. Tämä onnistuu toki koululuokassakin, mutta vapaammassa tilassa, kuten esimerkiksi pulkkamäessä yhteisleikki on vielä luontevampaa. Pulkkamäki aktiviteettina toimii kaikenikäisille.

### Tavoitteet:

Toimia luontevasti vapaamuotoisessa leikkitilanteessa tandemystävien kanssa. Käyttää jo opittuja fraaseja vuorovaikutustilanteessa.

### Vuorovaikutuksen painopiste:

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on toimia vapaamuotoisessa leikkitilanteessa tandemystävän kanssa. Oppilaat käyttävät tilanteeseen sopivia fraaseja toisella kotimaisella kielellä.

### Ajankäyttö:

90 min (2 x 45 min).

### Aktiviteetin kulku:

Pulkkamäkipäivä sovitaan etukäteen. Opettaja ohjeistaa omaa luokkaansa tulevasta tandemtuokiosta. Pulkkalaskun yhteydessä oppilaita kehoitetaan käyttämään mäenlaskun yhteydessä sovittuja ja etukäteen harjoiteltuja fraaseja. Pulkkamäkeen valmistellaan toimintalappuja, joista oppilaat käyvät katsomassa ohjeen ja toteuttavat annetun tehtävän. Jokaisesta lapusta saa yhden pisteen.



**Lisälukemista:**

<https://lansimetsankoulu.blogspot.com/2020/01/vi-ska-ga-till-pulkkamaki-tandemissa.html>

**Materiaalit:**

Toimintalaput, liukurit, mahdollisesti oppilaiden eväät.

**Toimintapaikka:**

Pulkkamäki, hyvä sää.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

Pulkkamäen sijaan tandemluokkien kanssa voi mennä jonnekin muualle ulos ja toteuttaa saman tyylistä toimintaa vuodenajan mukaan. Tähän voi myös yhdistää mahdollisuuden ottaa mukaan omat eväät ja niiden syömisen tandemystävien kanssa. Pisteiden kerääminen ja luonnossa tapahtuva tuokio innostutti oppilaita puhumaan huomattavasti enemmän kuin luokkatilanteessa.

## 8.3. Askartelu

Askartelu on hyvä keino saada aikaiseksi oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta. Tutun askartelun neuvominen toiselle ja vastavuoroisesti opin vastaanottaminen on antoisaa. Askartelu toimii kaiken ikäisillä, riippuen valitusta askartelusta. Oppilaat harjoittelevat etukäteen omassa luokassa kyseisen askartelun ja miten sitä voi toiselle neuvoa. Tandemtapauksella sitten tapahtuu varsinaisen neuvominen.

### **Tavoitteet:**

Oppilas osaa opastaa ennalta harjoitellun askartelun tandemystävälleen omalla äidinkielellään, tai seurata annettuja ohjeita toisella kotimaisella kielellä. Oppilaat aktivoituvat kielen käytössä ja tekemisen kautta tulee käytettyä ja kuultua toista kieltä. Oppilas saa positiivisen kokemuksen toisen oppilaan onnistuneesta ohjaamisesta tai toisella kielellä annettujen ohjeiden ymmärtämisestä.

### **Vuorovaikutuksen painopiste:**

Tämän tandemtuokion aikana painopiste on oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa. Oppilaat antavat neuvoja omalla äidinkielellään tai ottavat vastaan neuvoja askarteluun toisella kotimaisella kielellä.

### **Ajankäyttö:**

45 min.

### **Aktiviteetin kulku:**

Oppilaat harjoittelevat etukäteen omassa luokassa sovitun askartelun, esimerkiksi paperista taitellun kirjanmerkin.

Oppilaat on jaettu 4–5 hengen ryhmiin. Ryhmissä on sekä suomen- että ruotsinkielisiä oppilaita. Oppilas opastaa omalla äidinkielellään tandemparilleen sovitun askartelun.

### **Lisätietoja:**

<https://lansimetsankoulu.blogspot.com/2019/10/tandem-treffeilla-askartelua-ja.html>

### **Materiaalit:**

Väriparit, sakset, muu tarvittava askartelumateriaali.

**Toimintapaikka:**

Luokkahuone.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

Askartelua voi vaihdella oppilaiden ikätason ja aiemmin tehtyjen askartelu-tehtävien mukaan. Ryhmiä muodostaessa kannattaa ottaa huomioon, että niissä on mahdollisuuksien mukaan ainakin yksi vuorovaikutuksellisesti vahva oppilas, joka voi tukea muita ohjeiden antamisessa.

Toteutimme askartelutuokion niin, että ensimmäisellä tunnilla oli askartelu ja toisella tunnilla ulkoleikkejä. Seuraavalla tandemkerralla meillä oli samat toiminnot, mutta eri koululla. Askarteluohjeet annettiin omalla koululla omalla äidinkielellään. Tämä tuki oppilaan turvallisuuden tuntua.

## 8.4. Koulun piha

Tandemissa vieraillaan yleensä vuorotellen toisten kouluilla. Lapsista toisen koulun piha ja välituntialue ovat yleensä kiinnostavia. Tämä motivaatio onkin hyvä hyödyntää tandemissa. Kun oppilaat saavat esitellä oman koulun pihaa ja tutustua toisen koulun pihaan, leikkipaikat tulevat tutuiksi ja oppilaat keskustelevat luontevasti keskenään.

---

### Tavoitteet:

Tutustua toisen koulun piha-alueeseen ja kertoa oman koulun pihasta. Oppilaat aktivoituvat kielen käytössä ja tekemisen kautta tulee käytettyä ja kuultua toista kieltä.

### Vuorovaikutuksen painopiste:

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on esitellä oman koulun piha ja tutustua toisen koulun pihaan. Oppilaat saavat esitellä oman koulun pihavälineitä ja lempileikkejä omalla äidinkielellään. Keskeistä sanastoa ovat esimerkiksi leikkivälineiden ja leikkien nimet, sekä sääntöihin liittyvät fraasit, kuten *saa/ei saa, odota omaa vuoroasi, varo, pidetään hauskaa*.

### Ajankäyttö:

45 min.

### Aktiviteetin kulku:

Opettaja kertoo koulun välituntisäännöt omien oppilaidensa kanssa ennen tandemtapaamista. Piha jaetaan leikkipisteisiin. Tandemtapaamisessa oppilaat jaetaan pienryhmiin ja jokaiselle osoitetaan oma aloituspaikka. Oppilaat kertovat omalla äidinkielellään tandemoppilaille kyseisen leikkipisteen yleisohjeet ennen leikin alkua, minkä jälkeen oppilaat saavat leikkiä yhdessä kyseisellä pisteellä.

Opettajan pillin vihellyksestä ryhmä siirtyy toiselle leikkipisteelle. Kun kaikki leikkipisteet on käyty läpi, kokoonnutaan yhteen. Tapaamisen lopuksi voidaan miettiä yhdessä, mitkä pisteet olivat oppilaiden suosikkeja ja oliko pihassa samoja välineitä kuin toisen koulun pihassa. Lopuksi oppilaat saavat leikkiä vapaasti koulun pihassa.

**Lisätietoja:**

<https://lansimetsankoulu.blogspot.com/2019/10/tandem-treffeilla-askartelua-ja.html>

**Materiaalit:**

Opettajalla pilli.

**Toimintapaikka:**

Koulun piha.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

Jos jää aikaa niin ryhmän kanssa voi leikkiä oppilaiden välitunteileikkejä esimerkiksi: *Pallo kotona.*





## 8.5. Lautapelit

Lautapelit innostuttavat koululaisia ja ovat usein tuttuja molempien kieliryhmien oppilaille. Pelatessa oppilaat yleensä innostuvat puhumaan ja juttelemaan rohkeasti toisilleen. Lautapelit toimivat kaikenikäisten oppilaiden kanssa.

### Tavoitteet:

Tavoitteena on luonnollinen vuorovaikutus oppilaiden välillä tutun lautapelin avulla ja sitä kautta toisen kotimaisen kielen oppiminen ja käyttäminen.

### Vuorovaikutuksen painopiste:

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on päästä yhteisymmärrykseen pelattavista peleistä, niiden säännöistä ja peliin liittyvästä kielenkäytöstä, esimerkiksi:

- ♥ Sinun vuorosi – Din tur
- ♥ Kenen vuoro? - Vems tur?
- ♥ Missä on noppa? - Var är tärningen?
- ♥ En ymmärrä. - Jag förstår inte.
- ♥ Tämä on kivaa! - Det här är roligt!
- ♥ Vaihdetaan peliä. - Vi byter spel.
- ♥ Pelataan tätä peliä! - Vi spelar det här spelet!
- ♥ Nyt siivotaan. - Nu städar vi.
- ♥ Onnea voittajalle! - Grattis till vinnaren!
- ♥ Onnea peliin! - Lycka till!

### Ajankäyttö:

45 min.

### Aktiviteetin kulku:

Oppilaat toivat kotoaan tuttuja lautapelejä kouluun. Lisäksi otettiin käyttöön koululla olevia pelejä. Muodostimme noin 4 hengen ryhmiä, joissa oli oppilaita molemmista kouluista. Ryhmän jäsenet valitsivat vuorotellen pelin, jota pelattiin suomeksi ja ruotsiksi. Vuorovaikutuksen tukena oli taululla olevia fraaseja, jotka oli annettu oppilaille myös etukäteen monisteena.

**Lisätietoja:**

<http://lansimetsankoulu.blogspot.com/2019/11/ny-ska-vi-pelata-lautapeleja.html>

**Materiaalit:**

Lautapelit kotoa ja koulusta.

**Toimintapaikka:**

Luokkahuone tai aula/kirjasto.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

Pelikerralla tandemtapaaminen toteutettiin vierekkäisissä tiloissa koko ryhmänä. Pelejä voi pelata paitsi vuorotellen kielten välillä (yksi kieli per peli), myös yhtä aikaa molemmilla kielillä. Pelejä voi pelata myös pienemmissä ryhmissä tai jakaa oppilaat pelaamaan tiettyjä pelejä.

Pelejä valitessa on hyvä huomioida erityisesti niiden vaatima kielenkäyttö. Esimerkiksi Alias ja Scrabble (junior-versiot) ovat erittäin toimivia. Niitäkin voi pelata samaan aikaan kahdella kielellä ja kehottaa oppilaita aina miettimään yhdessä, mitä sanat ovat myös toisella kotimaisella kielellä. Näin molemmat kieliryhmät saavat mahdollisuuden oppia kohdekieltään samanaikaisesti.



Sananselityspeli Alias vaatii oppilailta aktiivista kielenkäyttöä.

## 8.6. Se det goda i varandra

Vi alla behöver få positiv feedback och höra uppmuntrande kommentarer. Att se det goda runt oss och säga det högt påverkar en positivt, både den som säger/läser/skriver feedbacken och mottagaren. Det här bidrar även till ett positivt klassrumsklimat. Uppgiften brukar ge upphov till leenden på läpparna bland både elever och vuxna, så den passar bra för att genomföra också tillsammans med tandemkompisarna. Vi ville avsluta vår sista tandemträff i positiv och glad stämning, därför valde vi den här uppgiften då.

### Mål:

Eleverna ser det goda i varandra och övar sig på att ge och ta emot komplimanger. Eleverna skriver snälla och positiva saker om sina tandemkompisar och övar sitt ordförråd, speciellt adjektiv.

### Centralt i interaktion:

Tyngdpunkten mellan elevernas interaktion under denna tandemsession är att ge komplimanger till andra. För detta ändamål kan följande ord och fraser vara lämpliga: *glad, snäll, rolig, humoristisk, hjälpsam, fin tröja, du är bra på att rita* osv.

### Tidsåtgång:

45 min.

### Arbetsgång:

Innan träffen hade vi i den egna klassen funderat vilka styrkor och positiva egenskaper våra klasskompisar har. Därefter fortsatte vi fundera vilka styrkor och positiva egenskaper våra tandemkompisar har. Samtidigt funderade vi tillsammans vad som är snällt och artigt att säga till någon annan.

Under tandemträffen repeterade vi tillsammans vilka snälla saker man kan säga till eller om någon annan. Läraren delade ut ett papper (A4) med alla tandemelevers namn listade under varandra. I tur och ordning fick var och en stiga upp och då fick eleverna skriva något positivt om den eleven på sin lapp. Eleverna fick välja på vilket språk de skrev den positiva kommentaren. När alla kommentarer var skrivna samlade läraren in alla papper. Vi valde att samla in alla papper eftersom vi ville vara säkra på att alla kommentarer var trevliga.

Läraren klippte ut alla remsor och stansade ihop varje elevs kommentarer till en bunt, som eleverna fick ta del av och läsa vid ett senare tillfälle. En del av kommentarerna var på det egna modersmålet och resten på det andra språket.

När eleverna läste sina kommentarer fick de repetera eller lära sig nya ord och fraser. De positiva kommentarerna väckte glädje och positiva känslor.

**Material:**

Papper med alla elevers namn och pennor.

**Plats/miljö:**

Klassrum.

**Tillämpningsmöjligheter:**

Man kan också göra så att varje elev får ett papper där de skriver sitt eget namn. Det namnförsedda pappret går runt i hela klassen och på den skriver eleverna positiva kommentarer om just den eleven.

De äldre eleverna kan skriva meningar och mindre elever ord. Det viktigaste ska ändå vara att det är positivt.

Den här övningen passar bra till aktivitet under vändagen.

## 8.7. Kirjeen kirjoittaminen

Jos yhteistyö toisen koulun oppilaiden kanssa tapahtuu opettajan määräyksestä ilman oppilaiden motivointia siihen, voi olla, että kaikki oppilaat eivät koe asiaa innostavaksi. Halusimme yhteistyön alkavan niin lempeästi, aidosti ja oppilaiden tasolla kuin mahdollista. Keksimme, ettei ensimmäisen kontaktin tarvitse olla fyysinen tapaaminen, ja siitä syntyi idea kirjeen kirjoittamisesta. Meillä yhteistyö alkoi 1. luokalla joulun jälkeen. Silloin oppilaat olivat jo tottuneet omaan kouluun ja koulunkäyntiin ja tuntui turvalliselta aloittaa yhteistyö.

### Tavoitteet:

Saada oppilaat kiinnostumaan toisen koulun oppilaista ja luoda pohja yhteistyölle. Opettaja yrittää ohjata oppilaita itse innostumaan uusista ystävistä ja heihin otetaan yhteyttä yhdessä eikä opettaja hoida kaikkea oppilaiden puolesta.

### Vuorovaikutuksen painopiste:

- ♥ Yhteyden ottaminen tuleviin tandemystäviin kirjeen kautta. Harjoitellaan ja käytetään kirjeeseen sopivia tervehdyksiä ja toivotuksia.
- ♥ On tärkeää antaa kirjeen muodostua oppilaiden näköiseksi, niin että he kokevat sen olevan heidän oma juttunsa.
- ♥ Opettajan näyttämä innostus saa oppilaatkin innostumaan tandemyhteistyöstä.

### Ajankäyttö:

45 min.

### Aktiviteetin kulku:

Opettaja kertoi oppilaille, että oli naapurikoulun ohi ajaessaan miettinyt, ketähän siellä koulussa on 1. luokalla ja kuinka kiva olisi tutustua heihin. Opettaja pohti oppilaiden kanssa, miten heihin voisi saada yhteyden. Pienellä opettajan avustuksella päädyttiin kirjoittamaan kirje. Kirje kirjoitettiin yhdessä tietokoneella omalla äidinkielellä ja jokainen oppilas sai osallistua kirjoittamiseen. Koska kyseessä oli 1.-luokkalaiset, oli kirje lyhyt ja helppolukuinen. Kerroimme kirjeessä lyhyesti, keitä me olemme ja että haluaisimme tutustua. Liitteeksi lähetimme myös luokkakuvan, jossa oli kaikkien nimet. Opettaja toimitti kirjeen toiselle koululle.

Vastaanottavan koulun opettaja oli luonnollisestikin tietoinen kirjeestä jo etukäteen ja yhteistyöstä oli jo sovittu, vaikka oppilaille ei vielä ollut kerrottu

asiasta. Opettaja kertoi eläytyen oppilaille kirjeestä, joka oli suunnattu koko luokalle. Lapset innostuivat ja halusivat vastata kirjeeseen. Vastauskirje kirjoitettiin myös kyseisen koulun oppilaiden omalla äidinkielellä.

### Materiaalit:

Kansliasta yhdessä haettu iso kirjekuori lisäsi asian tärkeyttä, samoin tietokoneella kirjoitettu kirje ja kopiokoneella luokkakuvasta otettu värikopio.

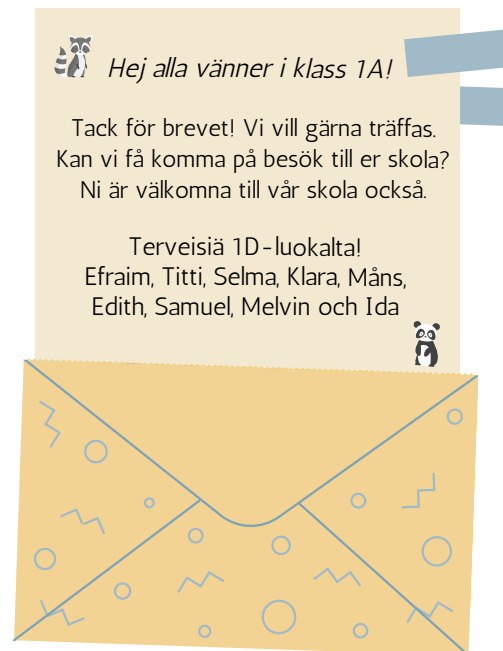
### Toimintapaikka:

Luokkahuone.

### Soveltamismahdollisuuksia:

Jos oppilaat osaavat jo toista kieltä, voi kirjeen kirjoittaa vastaanottajan äidinkielellä. Vanhempien oppilaiden kanssa kirje voi olla pidempi. Kirjeen sijaan voi myös lähettää videotervehdyksen.

Kirjeiden kirjoittelua voi jatkaa pidempäänkin, mutta meillä oppilaat halusivat järjestää tapaamisen mahdollisimman äkkiä. Ensimmäisellä tapaamisella teippasimme koulun ulko-oveen paperin, johon jokainen oppilas oli kirjoittanut pienen tervehdyksen, esim. *Tervetuloa, moi, kiva tavata* jne. Tämä paperi sai vieraat tuntemaan itsensä tervetulleiksi ja odotetuiksi.





## Eri oppiaineita yhdistelevät aktiviteetit

Kun oppilaat ovat tutustuneet toisiinsa ja ryhmä tuntee olonsa turvalliseksi, voi alkaa miettiä miten saa **eri kouluaineita mukaan tandemopetukseen**. Opettajat käyvät läpi, onko luokilla **samoja teemoja**, joita voisi luontevasti käsitellä myös yhdessä.

Me olemme löytäneet yhteisiä aiheita esimerkiksi **matematiikasta, ympäristö- ja luonnontiedosta, liikunnasta, kuvaamataidosta ja käsitöistä**. Tässä kannattaa hyödyntää opettajien erityisosaamista. Jos aine kiinnostaa opettajaa, saa hän varmasti oppilaatkin innostumaan siitä. Tandemtuntien suunnitteluvaiheessa on tärkeää kuunnella myös oppilaita ja heidän kiinnostuksen kohteitaan. Kun oppilaat ovat omassa luokassaan oppineet jonkin asian, voivat he tandemissa opettaa asian toisen kieliryhmän oppilaille.

**Reaaliaineissa** olemme tandemtunneilla kerranneet asioita, joita oppilaat ovat harjoitelleet/opiskelleet jo omissa luokissaan. **Täysin uuden asian omaksuminen toisella kielellä voi olla hieman haastavaa**. Jo opitun kertaaminen ja tiedon vahvistaminen ja syventäminen tandemtunneilla toimii hyvin. On hyvä käydä myös läpi tulevan yhteisen tunnin kulkua, jotta ei tarvitse jännittää, mitä tunnilla tulee tapahtumaan. Esimerkiksi ympäristö- ja luonnontiedossa aiheena on usein syksyisin liikenne. Opettajat tekivät yhdellä koululla pyöräilyradan, jossa oppilaat saivat harjoitella. Seuraavalla viikolla samat oppilaat suunnittelivat oman pyöräilyradan toisen koulun oppilaille. He saivat toimia ohjaajina radalla. Tässä oli oiva tilaisuus kerrata jo opittua ja samalla tukea oppilaiden välistä vuorovaikutusta.

**Taito- ja taideaineissa** oppilaat voivat esimerkiksi **opettaa jo opitun tekniikan tai työtavan** tandemystävällensä. Tandemissa voi syventää jo opittua taitoa ja opetella teemaan liittyvää sanastoa ja kielenkäyttöä laajemminkin. Esimerkiksi jos yhdessä koulussa on tehty ystävyysnauhoja voivat sen koulun oppilaat opettaa nauhojen

solmimisen tandemissa. Oppilailla voi tarpeen mukaan olla käytössä myös sanalista (ruotsi-suomi) olennaisista sanoista, joita he voivat käyttää tunnilla. Lista voi olla esim. taululla tai jokaisella voi olla oma paperi sanoista. Taito- ja taideaineissa olemme myös rakentaneet pihlajanmarjoista ja hammastikuista rakennukset, solmineet langoista pipot, askarreleet ryhmätyönä satuhahmot kierrätysmateriaalista ja pitäneet joulukorttipajaa. Yhdessä tekeminen ja asioista, esimerkiksi yhteisestä rakennelmasta sopiminen tukevat oppilaiden välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta.

**Matematiikka** on kiitollinen aine, josta helposti löytää **sopivan tasoisia tehtäviä** kaikille. Numerot eivät ole sidoksissa tiettyyn kieleen ja lisäksi numerot opitaan toisella kielellä yleensä aika alkuvaiheessa. Meillä on käytössä sama matematiikan kirjasarja ja olemme pitäneet yhdessä esimerkiksi toimintatunteja. Lisäksi olemme harjoitelleet kertotauluja eri pisteillä, ohjelmoineet Bee-Boteilla ja vertailleet ja mitanneet oppilaiden omia pehmoleluja.

**Äidinkielessä** oppilaat ovat lukeneet kuvakirjoja toisilleen omalla äidinkielellään, pelanneet pelejä, etsineet sanasokkeloista sanoja ja kirjoittaneet positiivisia asioita toisistaan. Äidinkieleen liittyvät aiheet ovat hyviä etenkin äidinkielenomaista suomen kieltä opiskeleville ruotsinkielisen koulun oppilaille, mutta niitä voi eriyttää kaikille tandemiin osallistuville.

Seuraavaksi esittelemme joitain toimiviksi todettuja aktiviteetteja eri oppiaineisiin liittyen.

#### **Aktiviteetit:**

1. [Lek och rörelse](#)
2. [Multiplikationer](#)
3. [Kertotaulut](#)
4. [Ohjelmointi](#)



## 9.1. Lek och rörelse

Lek och rörelse är en naturlig del av skolvardagen. Då övar eleverna på att lyssna på instruktioner, att följa givna spelregler och framför allt att utveckla samarbetsfärdigheter. Det är roligt att lära ut och leka klassens favoritlekar tillsammans med tandemkompisarna. Här är exempel på några lekar som passar bra till att öka samarbetet och stärka samhörigheten mellan eleverna främst i de yngre årskurserna. Av lekarna kan man bygga ihop en hel lektion eller använda en lek innan man kör igång med en annan aktivitet.

---

### Mål:

Målet med övningarna är att öka samarbetet och stärka samhörigheten mellan eleverna från de olika skolorna genom lek och rörelse. I samband med rörelselekar är det naturligt att gå igenom olika verb.

### Centralt i interaktionen:

Tyngdpunkten mellan elevernas interaktion under denna tandemsession är att genom lek och rörelse stärka samhörigheten och vi-känslan.

### Tidsåtgång:

Ca 10–15 min per lek.

### Aktiviteter:

#### *Hitta din grupp*

Eleverna delas in i grupper. De får fritt springa runt i gymnastiksalen. Då läraren visslar ska eleverna hitta sin grupp och utföra en uppgift tillsammans. Exempel på uppgifter: bilda bokstaven A, ställ er i längdordning, ställ er i alfabetisk ordning och bilda en ring. Till den här uppgiften passar det fint att spela musik i bakgrunden istället för att lyssna till visselpipan. Välj då musik på någotdera tandemspråk.

#### *Kom hem alla tandemelever!*

Till denna lek ställer sig alla tandemelever på ena sidan av lekområdet. Läraren ställer sig i mitten och ropar *Kom hem alla tandemelever!* Eleverna svarar tillbaka *På vilket sätt?* Läraren berättar på vilket sätt eleverna ska ta sig över till andra sidan. T.ex. lufsande som en björn, ålande som en orm eller hoppandes på ett ben. Här är det viktigt att läraren artikulerar tydligt och ännu visar med kroppen vad t.ex. ordet lufsa betyder. Eleverna kan också ta modell av sina tandemkompisar om de inte förstår alla verb på det andra inhemska språket.

### ***Liimatikku***

Eleverna lägger sig på golvet i en stor ring så att varannan elev är från den finskspråkiga och varannan elev från den svenskspråkiga skolan. Eleverna håller varandra i händerna. Vid given signal börjar läraren eller den utvalda eleven försiktigt dra i elevernas vrister. Eleverna ska försöka hålla ihop i händerna så länge som möjligt. När en elev lossar greppet från sina vänner hjälper hen till att lossa andra elever. Här i denna lek är det extra fint att se hur elever från olika skolor samarbetar och kämpar om att hålla ihop och inte släppa taget från varandra.

#### **Material:**

Visselpipa.

#### **Plats/miljö:**

Gymnastiksal eller motsvarande stort utrymme.

#### **Utvecklingsmöjligheter:**

I stället för att läraren instruerar lekarna kan man förbereda eleverna på de olika lekarna, så att de själva kan lära ut och instruera lekarna till tandemkompisarna. Ord och fraser i lekarna kan kopplas ihop med ett tema som är aktuellt.

## 9.2. Multiplikationer

Matematik är ett tacksamt ämne att använda under tandemträffarna. Siffror och tal kan förstås oavsett modersmål. Eftersom multiplikation tas upp som nytt stoff i matematiken i årskurs 2 passade vi på att träna tabellerna även under tandemträffarna. Här har vi samlat tre övningar där eleverna repeterar multiplikationstabellerna på olika sätt.

---

### Mål:

Målet med dessa övningar är att repetera och öva på multiplikationstabellerna genom spel och lek med inslag av digitala verktyg, exempelvis Bee-Bot och QR-koder.

### Centralt i interaktionen:

Tyngdpunkten mellan elevernas interaktion under denna tandemsession är att övar och repetera siffrorna och matematiska uttryck på det andra språket samtidigt som de repeterar och fördjupar sina kunskaper i multiplikation genom lek och samarbete.

### Tidsåtgång:

Ca 20 min per uppgift.

### Aktiviteter:

#### *Jakten på QR-koder och multiplikationer*

Under denna jakt på QR-koder övar sig eleverna att bilda uttryck (multiplikationer) med hjälp av en bild. Försäkra dig om att eleverna är vana med uppgiftstypen från deras matematikböcker. Läraren har förberett QR-koder som leder till en bild. Bilden kan föreställa t.ex. totalt nio Pokémon-figurer, där figurerna står tre och tre. Utifrån den bilden kan eleverna skriva ett uttryck, i detta fall multiplikationen  $3 \times 3 = 9$ . Uttrycken kan skrivas på ett arbetsblad som de bär med sig till de olika QR-koderna. Läraren godkänner svaret och eleverna får sedan söka upp en ny QR-kod.

QR-koderna kan med fördel vara placerade på allmänna utrymmen i skolan, men inom ett begränsat område. Det är ett spännande men roligt moment att gå runt i skolan och söka QR-koder. Försäkra dig om att alla känner sig trygga med uppgiften. Uppgiften kan också utföras med enbart bilder, utan QR-koder.

### **Minutmultiplikation**

I denna övning får eleverna slipa på sina tabellkunskaper med hjälp av klädnypor och multiplikationer på kartong. Läraren har förberett kartongbitar med valfria multiplikationer, t.ex. treans tabell. Kartongen är indelad i minst tio rutor med en multiplikation i varje ruta. Svaren till de olika multiplikationerna finns skrivna på klädnypor.

Eleverna jobbar parvis men det funkar också bra med grupper om tre. En elev sätter igång tidtagning via valfritt tidtagarur, t.ex. Ipad. Nu ska eleverna tillsammans lösa multiplikationerna så snabbt som möjligt, genom att para ihop klädnypor (svaren) med rätt multiplikation. Efter första omgången får de göra om uppgiften och försöka förbättra tiden. Kartonger med olika multiplikationer kan cirkulera runt bland eleverna.

### **Twister**

Till denna övning behövs spelet Twister. Läraren har i förväg skrivit multiplikationer på snurrar och svaren till multiplikationerna på twistermattan. Eleverna jobbar i små grupper, 3–4 elever per grupp. En elev i taget har till uppgift att snurra på snurrar. Eleven säger t.ex. *Den här är till dig Mia, 2 x 3 och höger fot*. Då löser Mia multiplikationen och placerar foten på svaret 6 på twistermattan. Snurraren snurrar en multiplikation till nästa elev. Till sist är elevernas armar och ben i kors och tvärs över mattan. Den som först tappar balansen får till uppgift att ta snurrarens roll.

### **Material:**

QR-koder, ipad, papper, penna, klädnypor, kartong, Twister, tom golvyta.

### **Plats/miljö:**

Klassrum.

## 9.3. Kertotaulut

Kertotaulujen opettelu on yksi matematiikan perustaitojen kulmakivi ja näiden opettelu ja vahvistamista voidaan harjoitella myös tandemissa. Tätä ennen on opeteltu luonnollisesti numerot.

### **Tavoitteet:**

Oppilaat tutustuvat kertolaskuihin ja oppivat kaksinumeroiset luvut toisella kotimaisella kielellä. Oppilaiden kertolaskutaidot vahvistuvat.

### **Vuorovaikutuksen painopiste:**

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on kertolaskutaitojen vahvistuminen leikkien ja aktiviteettien avulla.

### **Ajankäyttö:**

45 min.

### **Aktiviteetin kulku:**

Tuokion alussa kerrataan luvut 0–10 ja opetellaan kaksinumeroiset luvut. Lukuja voidaan luetella vuorotellen ääneen tai opettaja voi kirjoittaa lukuja taululle, jonka jälkeen oppilaat toistavat luvut ääneen. Lukuja opetellaan myös toisin päin, eli oppilas kuulee luvun ääneen ja hänen tulee kirjoittaa kuulemansa luku. Laulut ja leikit tukevat oppimistilannetta.

### ***Uuno X Uuno:***

Jokainen saa tietyn määrän pyykkipoikia esim. 3 kpl ja tietyn määrän Uuno-kortteja, joissa on numero ja väri. Oppilaat liikkuvat salissa ja valitsevat itselleen parin, jolle sanovat omien Uunojen värit. Lisäksi oppilaat kertovat luvut keskenään, esimerkiksi *2 x 5 on yhtä kuin 10*. Parista se, jolla on isompi luku saa ottaa toiselta pyykkipoijan. Pelin loppuessa katsotaan, kuinka monta pyykkipoikaa kullakin on.

### ***Pyykkipoikahaaste:***

Oppilaille jaetaan sopiva määrä pyykkipoikia, esimerkiksi 3 kpl jokaiselle. Oppilaat liikkuvat tilassa ensin vapaasti. Opettajan pillin vihellyksestä oppilas valitsee itselleen parin. Oppilas asettuu parin kanssa selät vastakkain ja he laskevat yhdessä *N Y T nyt* tai sopivat mielensä tyylin, miten kääntyvät samanaikaisesti kasvokkain. Samanaikaisesti oppilaat näyttävät sormillaan haluamansa luvun ja nämä kaksi lukua kerrotaan keskenään, esimerkiksi  $4 \times 5 = 20$ . Se oppilas, joka sanoo nopeammin oikean vastauksen saa varastettua pariltaan pyykkipoijan. Tässä leikissä kannattaa sopia, että nolaa ei saa käyttää.

**Materiaalit:**

Pyykkipoikia noin 100 kpl, Uuno-kortit.

**Toimintapaikka:**

Luokkahuone, liikuntasali, piha.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

*Uuno X Uuno:* Peliä voidaan pelata niin kauan, kunnes pyykkipojat loppuvat tai pelata pikapelinä, jolloin aikaa on esimerkiksi 2 min. Voidaan pelata myös pareittain, jolloin parista saa tukea. Voidaan sopia, että kun menettää pyykkipojan saa käydä vaihtamassa toisen Uuno-kortin keskellä olevasta pakasta.

## 9.4. Ohjelmointi

Yleensä Bee-Boteilla harjoitellaan ohjelmointia, mutta samalla niillä voi hyvin kerrata esimerkiksi toisen kielen sanoja. Ruotsinkieliset oppilaat olivat harjoitelleet 2. luokalla eri verbejä suomen kielen tunnilla. Tällä tandemtapaisella oppilaat ohjelmoivat yhdessä ja samalla kertaavat verbejä.

Ihanteellinen tilanne on, jos Bee-Botit ovat tuttuja vain toisen koulun oppilaille. Silloin tämän koulun oppilaat toimivat ikään kuin asiantuntijoina ja opettajina, kun taas ne, joille Bee-Botit eivät ole tuttuja, saavat kokea jotain aivan uutta.

---

### Tavoitteet:

Sanojen kertauksen ja ohjelmoinnin lisäksi Bee-Bot on oiva väline yhteistyöhön. Ohjelmointi on melkein kuin kolmas kieli, joka ei ole kenenkään äidinkieli, mutta sen koodit ovat niin helppoja, että jokainen oppii ne nopeasti. Joillekin oppilaille yhteistyö ja ryhmätehtävät saattavat olla epämiellyttäviä. Tässä tehtävässä yhteistyön kynnyks madaltuu, kun sitä saa tehdä Bee-Botin kautta.

### Keskeistä vuorovaikutuksessa:

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on oppia ja käyttää Bee-Botin kanssa tarvittavia termejä. Oppilaat kertaavat myös sanastoa, tällä kertaa verbejä.

### Ajankäyttö:

45 min.

### Aktiviteetin kulku:

Aloitimme tunnin toistamalla liikkein ja sanoin lorua: *eteenpäin, taaksepäin, välillä hyppy ylöspäin, oikeaan, vasempaan ja välillä pyörähdys*. Sanat olivat myös taululla kuvineen.

Olennaista Bee-Botien käytössä on muistaa tyhjentää muisti aina ennen uutta ohjelmointia, joten sen sanominen ja näyttäminen kannattaa harjoitella yhdessä.

Opettaja laittaa etukäteen Bee-Bot-alustoille kuvia verbeistä. Alustan vieressä on pino verbisanoja. Yksi oppilaista ottaa pinosta kortin ja lukee sen ääneen. Toiset oppilaat ohjelmoivat Bee-Botin kulkemaan oikean kuvakortin luo. Oppilaat työskentelevät noin neljän hengen ryhmissä.

**Materiaalit:**

Bee-Botit ja alusta, kuva- ja sanakortit.

**Toimintapaikka:**

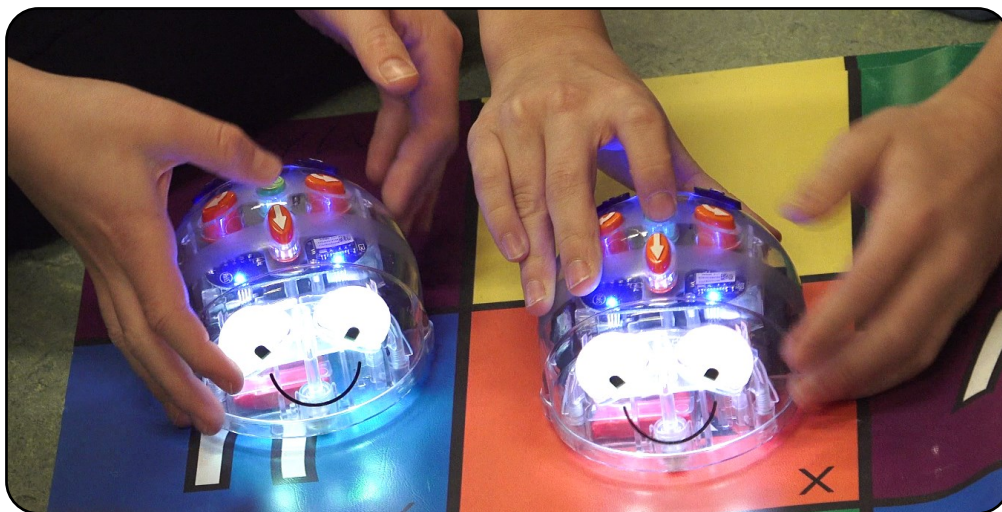
Luokkahuone.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

Bee-Botien avulla voi harjoitella myös erilaisia matemaattisia laskutoimituksia, esim. kertotauluja, kympipareja tai eri massojen muunnoksia.

Vanhemmat oppilaat voivat työskennellä pareittain, jolloin toinen ohjeistaa suullisesti toisen ohjelmoimaan Bee-Botin. Tällöin nostettu kortti luetaan vain hiljaa mielessä ja suullisesti kerrotaan, miten Bee-Bot ohjelmoidaan oikeaan kohteeseen.

Jos Bee-Botit ovat uusi juttu oppilaille, kannattaa sanasto pitää helppona ja keskittyä pelkästään ohjelmoinnin harjoitteluun. (Esim. nosta kuvakortti ja ohjelmoi Bee-Bot samanlaisen kuvan luo alustalla.) Jos taas Bee-Botit ovat kaikille tuttuja entuudestaan, voi harjoiteltava asia olla vaativampi.



Bee-Bot -robotteja voi käyttää monella eri tavalla.





## Aktiviteter med språk och kommunikation i fokus

I språkduchtandem övar man främst på **mundliga färdigheter** eftersom elever i de lägre årskurserna inte ännu befäst sina läs- och skrivfärdigheter på sitt eget modersmål. När eleven använder sitt modersmål fungerar eleven samtidigt som en språkmodell för sina tandemkompisar. Samtidigt får eleven **lyssna och höra det andra språket i en autentisk situation**.

Speciellt i början av tandemsamarbetet har **läraren en betydande roll som språkmodell** i upprätthållandet av interaktionen. Läraren behöver hitta meningsfulla aktiviteter som **engagerar eleverna** där målsättningen är muntlig kommunikation mellan elever.

Att välja **aktiviteter med fokus på språk och kommunikation** kräver att eleverna hunnit bekanta sig med varandra och att de känner sig trygga med varandra och gruppen. Aktiviteterna och uppgifterna ska kännas **meningsfulla och anpassas** till rätt nivå med tanke på undervisningsgruppen. Aktiviteterna och uppgifterna får gärna vara **förhållandevis enkla** så att så många som möjligt kan delta och komma igång med samarbetet. En målsättning för eleven kan vara att komma över en eventuell tröskel för att våga ta kontakt och tala på sitt modersmål.

**Språklärande för barn sker oftast och bäst genom lek.** Förbered dina elever i god tid för vad ni gör under tandemträffen. För att underlätta kommunikationen är det bra att öva in ord, fraser och sånger i förväg. Läraren behöver ge tydliga instruktioner till eleverna så att de vet vad som förväntas av dem och så att alla kan delta, t.ex. när den ena klassen under matematiklektionen gjort i ordning en affär i klassrummet, där eleverna kunde öva sig att betala och räkna med pengar. De bjöd in tandemkompisarna för att handla i affären och då var det viktigt att

de i förväg hade förberett och övat in förutbestämda ord och fraser för att en diskussion och dialog skulle uppstå i affären.

Under träffarna bör lekarna planeras så att **eleverna får tala båda språken**. Enligt tandemprinciperna delar man tiden jämnt mellan språken, dvs. hälften av tandemträffen går på finska med en lärare från den finskspråkiga skolan och andra hälften på svenska med en lärare från den svenskspråkiga skolan. Antingen gör man så att eleven pratar sitt eget modersmål inför de nya tandemkompisarna och således fungerar som språkmodeller för varandra. Alternativt kan man göra så att språkbruket i klassen definieras av den handledande lärarens modersmål.

De **elever som redan kan läsa** har nytta av färdiga ordlistor med väsentliga ord och fraser som eleverna använder under tandemträffen. Elevens språklärande kan stödas med hjälp av **bilder och ordbilder**. Tänk på att du kan befästa ordinläring också med hjälp av kroppen såsom att göra eller visa med kroppen, t.ex. när vi jobbade med Beebotar där eleverna skulle programmera. I början hade vi en ramsa som vi repeterade muntligt och gjorde rörelser till: *eteenpäin, taaksepäin, välillä hyppy ylöspäin. Oikeaan, vasempaan ja välillä pyörähdys*. I ramsan framkom alla viktiga ord som behövdes under passet.

Till följande kan ni ta del av några av våra mest framgångsrika aktiviteter som fokuserar på **språk och kommunikation**.

### **Aktiviteter:**

1. [Kauppaleikki](#)
2. [Pyssla sagofigurer av restmaterial](#)
3. [Läsa en sagobok tillsammans](#)
4. [Värit ja numerot – Färger och nummer](#)
5. [Luontoretki – Naturutflykt](#)

## 10.1. Kauppaleikki

Kauppaleikkiä voi käyttää omalla kielellä oman luokan kesken, mutta sitä voi hyödyntää helposti myös toisen kielen harjoitteluun. Itse kaupan rakentamiseen menee aikaa, mutta kaupassa leikkiminen on oppilaille mieluisaa ja vaivannäkö palkitaan. Me leikimme kauppaleikkiä 1. luokan lopussa, kun olimme jo tutustuneet toisen koulun oppilaisiin. Siinä vaiheessa olimme myös käyneet matematiikassa luvut 20 asti ja rahalaskut olivat aiheena molemmilla kouluilla.

### Tavoitteet:

Oppia tervehdyksiä ja hintoja/lukuja. Kauppaleikissä on myös välttämätöntä olla tekemisissä muiden kanssa, joten kommunikointitaidot kehittyvät leikin varjolla kuin itsestään.

### Ajankäyttö:

Riippuu oppilasmäärästä, mutta olisi suotavaa, että rooleja vaihdettaisiin ja jokainen halukas ehtisi olemaan kauppias ja ostaja. Noin 2 x 45 min.

### Aktiviteetin kulku:

Oppilaat olivat ennen tapaamista keränneet kotoa tyhjiä pakkauksia, joihin merkitsimme koulussa hinnat. (Vain tasahintoja, mutta viitteellisesti oikeita kaupan hintoja.) Olimme lajitelleet tuotteet kauppaan ryhmittäin tyhjiin pahvilaatikoihin, jotka olivat sivuttain kasattuina ja teipattuina melkein kuin oikeita hyllyjä. Kaupassa oli seinällä hinnasto, samoin kaupan ulkopuolella (eli luokassa) useampia hinnastoja.

Asiakkailla oli mukana 20 euroa omissa pikkukukkaroissaan. He saivat ottaa kaupan ulkopuolelta valmiin ostoslistan, johon oli listattu noin kolme tuotetta (yhteishinnaksi ei tullut yli 20 €). Yhdessä tandemparin kanssa tutkittiin ostoslistaa ja laskettiin, paljonko ostokset maksavat yhteensä. Vasta sen jälkeen oppilaat pääsivät itse kauppaan etsimään tuotteet. Kassalla sai huomata, olivatko kassatyöntekijät ja asiakkaat saaneet tuotteiden yhteishinnaksi saman summan.

### Keskeistä vuorovaikutuksessa:

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on oppia käyttämään kaupassa asioidessa tarvittavia sanoja ja fraaseja. Oppilaat kertaavat samalla aiemmin opittuja tervehdyksiä sekä luvut 1–20 sekä opettelevat kaupassa asioidessa tarvittavaa sanastoa, esim. *Paljonko tämä maksaa? Se maksaa... Onko teillä...? Ajankohtaisia ovat myös kassalla käytettävät kommentit, esim. Nämä maksavat yhteensä... Tässä ole hyvä. Kiitos ja näkemiin. Tervetuloa uudelleen.*

**Materiaalit:**

- ♥ Tyhjiä pakkauksia, joita oppilaat olivat tuoneet kotoa, esim. karkkipusseja, puuropaketteja, maitopurkkeja, pesuainepulloja jne.
- ♥ Tyhjiä pahvilaatikoita, joita kasaamalla päällekkäin, tuli hyllyjä.
- ♥ Kassakone tai taskulaskin ja leikkirahaa.
- ♥ Myytävät tuotteet ja niiden hinnat kirjoitettu valmiiksi listoihin aihealueittain, esim. herkut, juomat, matotuotteet ja kuivatut tuotteet.
- ♥ Koreja, joihin kaupassa sai kerätä ostettavat tuotteet.
- ♥ Kestokasseja tms. joihin tuotteet pakattiin kasalla.
- ♥ Kotoa pikkukukkaro, jossa jokaisella 20 euroa leikkirahaa.
- ♥ Valmiiksi kirjoitettuja ostoslistoja, joissa valmiina kolme eri tuotetta, jotka kaupasta pitää ostaa.

**Toimintapaikka:**

Meillä on luokassa pieni erillinen soppi, johon olimme tehneet kaupan. Jos tällaista tilaa ei ole, voi kaupan rakentaa myös luokan perälle tai johonkin muuhun paikkaan, missä tuotteet saavat olla rauhassa.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

Vanhempien oppilaiden kanssa hinnat voivat olla suurempia tai niissä voi olla mukana myös senttejä. Kaupassa käytettävä rahasumma voi myös vaihdella. Valmiiden kauppalistojen sijaan oppilaiden voisi tulla itse suunnitella lista, jossa yhteishinta ei ylitä sovittua määrää.

Kauppa voi olla esimerkiksi herkkukauppa, jätskibaari, urheiluvälinekauppa tai ihan mikä vain, joka kiinnostaa oppilaita tai sopii luokissa meneillä olevaan teemaan.

## 10.2. Pyssla sagofigurer av restmaterial

I uppgifter där eleverna tillsammans pysslar, bygger eller på annat sätt använder sin kreativitet krävs samarbetsförmåga. Samarbete i sin tur skapar möjligheter till interaktion mellan elever. I denna uppgift får eleverna vara kreativa och använda fantasin till att göra en gemensam sagofigur av restmaterial. Den här uppgiften gjorde vi med elever i årskurs tre men kan med fördel användas även med både yngre och äldre elever.

### Mål:

Målet är att tillverka en sagofigur av restmaterial genom att samarbeta kring givna instruktioner och förhandla fram gemensamma beslut.

### Centralt i interaktionen:

Tyngdpunkten mellan elevernas interaktion under denna tandemsession är att kommunicera och interagera för att komma framåt i pysselprojektet. Samtidigt övar eleverna på benämningar på olika material, färger osv. på målspråket och har möjlighet att kontrastera och lära sig dessa på båda språken. Att pyssla tillsammans är roligt och det skapar en avslappnad stämning bland deltagarna och då sker kommunikationen nästan obemärkt. Användbara artiga fraser till kommunikationen kan vara: *Kan jag få? Kan vi göra så här? Tack! Varsågod! Bra idé! Det här är...*

Eleverna övar också på att presentera den färdiga produkten. Detta görs i samma språkligt blandade grupper där elever med elever med undervisningsspråket som skolspråk fungerar som stöd för sina tandemkompisar. Eleverna kan använda exempelvis följande fraser som skrivs upp på tavlan som stöd: *Här är hans vingar. Här är hans svans. Här är hans röda näsa. Han heter xxx.*

### Tidsåtgång:

2 x 45 min. Kom ihåg att reservera tid för undanstädning.

### Arbetsgång:

Innan tandemträffen har eleverna i uppgift att ta med sig hemifrån restmaterial såsom tygbitar, pappershylsor, garn, knappar osv. Eleverna jobbar i grupper om 4–5 elever.

Eleverna samlas kring ett större bord, där de kan sprida ut sitt material. Läraren instruerar grupperna att tillverka en sagofigur utav restmaterial med tre krav: sagofiguren ska ha en röd näsa, vingar och svans. Eleverna får använda sin kreativitet och fantasi till att utforma sagofiguren på valfritt sätt av det material

de har framför sig. Eleverna samarbetar kring samma figur och kommer överens om hur figuren ska se ut. När figuren är klar får eleverna hitta på ett namn till figuren. Till slut presenterar grupperna sina figurer för varandra.

Som tilläggsuppgift får de snabbaste ett arbetsblad med frågor om sagofiguren. Frågorna är skrivna på både finska och svenska för att eleverna lättare ska förstå frågan och kunna samsas om ett svar, t.ex. *Hur gammal är sagofiguren? Var bor sagofiguren?*

### Material:

Lim, sax, papper, pennor, målfärg och restmaterial såsom tygbitar, garn, pappershylsor, knappar, piprensare osv.



### Plats/miljö:

Klassrum.

### Tillämpningsmöjligheter:

Man kan spinna vidare kring sagofiguren antingen på följande tandemträffar eller i egen klass, exempelvis genom att skriva meningar eller sagor om den. Fundera på var den bor och spinn vidare på temat hus, hem och miljö. Diskutera hur sagofiguren känner sig och spinn vidare på temat känslor.

## 10.3. Läsa en sagobok tillsammans

Språklärandet för barn kan ske på många olika sätt men ofta genom att tala, leka, spela, sjunga och läsa. Vi hade elever i årskurs två som redan lärt sig läsa och gemensamt för eleverna var att de gillade att läsa och lyssna till sagor och berättelser. Nu skulle eleverna få läsa på sitt modersmål en valfri saga till tandemkompisen. Tandemkompisen i sin tur fick lyssna till sagan och se på bilderna. I denna uppgift övar eleverna turvis på högläsning och hörförståelse. Samtidigt får eleverna modell på uttal av ord på det andra språket.

### Mål:

Målet är att eleven övar på högläsning på sitt modersmål och hörförståelse på det andra inhemska språket.

### Centralt i interaktionen:

Tyngdpunkten mellan elevernas interaktion under denna tandemsession är att genom sagan öva på att både läsa och lyssna. Eleven får då modell på hur ord och fraser uttalas på det andra språket. Under sagostunden har eleverna chans att stanna upp och fråga om något de hört eller sett ifall något blev oklart. Eleverna ska också ge feedback till varandra. Användbara fraser för feedback: *Bra läst! Vilken spännande bok! Luet sujuvasti! Hyvä kirja!*

### Tidsåtgång:

45 min.

### Arbetsgång:

Innan tandemträffen hade eleverna i uppgift att välja en bekant sagobok med bilder. Bilderna är viktiga för att eleven som lyssnar har lättare att följa med i handlingen. Eleverna förberedde sig inför träffen med en hemläxa att läsa sagoboken högt för en vuxen.

Under tandemträffen arbetade eleverna i tandempar. Eleverna hittade ett mysigt ställe i skolan där de turvis läste sina böcker högt för tandemkompisen. I den här uppgiften fick eleverna öva sig på högläsning men också på att lyssna och förstå en saga på det andra språket.

Eleverna blir klara i olika takt så det är bra att ha en extra uppgift till de snabbaste. På nätet finns gratisversioner av program som man lätt kan tillverka ordgömmor med, t.ex. Puzzlemaker. Vi hade gjort en ordgömma med ord på både finska och svenska.

**Material:**

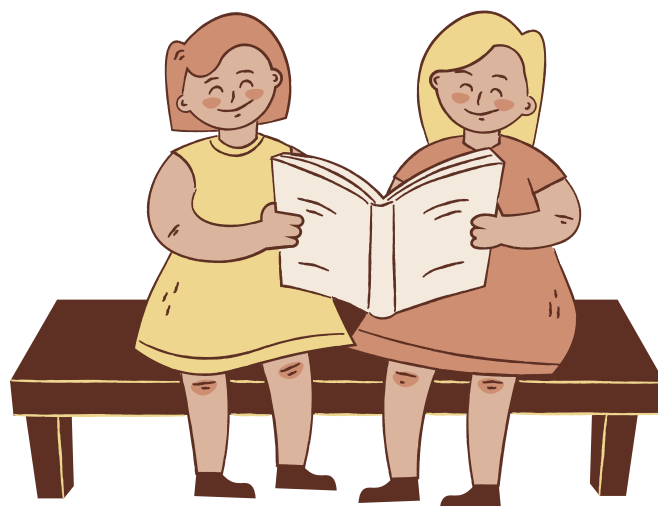
Sagobok, ordgömma, pennor.

**Plats/miljö:**

Klassrum och skolan.

**Utvecklingsmöjligheter:**

Det är lätt att variera nivån på boken genom att välja en bok med fler bilder och mindre text eller tvärtom. Uppgiften skapar möjligheter till interaktion mellan elever som redan hunnit en bit i sin språkutveckling då de t.ex. efteråt kan samtala om de lästa böckerna.





## 10.4. Värit ja numerot – Färger och nummer

Värit ja numerot ovat tavallisia teemoja kielen alkeiden opetuksessa. Ne sopivat myös tandemiin, koska ne ovat äidinkielellä tuttuja jo alaluokilla, jolloin niitä voidaan opetella tandemissa toisella kotimaisella kielellä.

---

### **Tavoitteet:**

Oppilaat oppivat numeroita ja värejä molemmilla kotimaisilla kielillä ja käyttävät niitä vuorovaikutuksessa.

### **Vuorovaikutuksen painopiste:**

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on oppia nimeämään värejä ja numeroita. Numeroita ja värejä toistetaan monipuolisesti erilaisten leikkien ja laulujen avulla.

### **Ajankäyttö:**

45 min.

### **Aktiviteetin kulku:**

Aihepiiri toteutetaan pistetyöskentelynä, joissa on eri toimintoja. Tunnin aluksi opetellaan numerot 1–10 tandemkielellä ja nimetään värejä erimerkiksi laulujen tai leikkien avulla.

#### ***Kärpäslätkä-matematiikka:***

Opettaja asettaa lattialle numerokortit 1–10 ja oppilaat asettuvat korttien ympärille istumaan. Jokaisella oppilaalla on kärpäslätkä. Opettaja sanoo numeron ja oppilas lätkii mahdollisimman nopeasti kyseistä numerokorttia maassa. Pisteensä saa oppilas, joka ehtii lätkäistä numerokorttia ensimmäisenä.

#### ***Noppajumppa:***

Aluksi suunnitellaan nopan luvulle haluttu liike, jota tehdään nopan osoittavan lukumäärän mukaan. Opettaja heittää isoa pehmonoppaa. Oppilaat sanovat ääneen nopan pisteluvun ja tekevät sovitun liikkeen.

#### ***Kim-leikki:***

Opettaja levittää erivärisiä Multilink-palikoita maahan ja oppilaat kerääntyvät niiden ympärille. Ensin nimetään värit ja voidaan miettiä oppilaiden lempivärejä. Oppilaat painavat mieleensä väripalikat ja sulkevat silmänsä. Opettaja tai oppilas ottaa yhden väripalikan pois ja muut arvailevat mikä väri puuttuu.

**Legorakennelma:**

Oppilaat toimivat pareittain. Toinen parista tekee toiselta salaa legorakennelman, jossa on 5 palikkaa. Rakennelma pidetään kämmenien välissä piilossa. Toinen parista tekee vastaavanlaisen rakennelman saamiensa ohjeiden mukaisesti. Esimerkiksi alimpana on vihreä palikka, jossa on 6 pistettä. Lopuksi verrataan rakennelmia.

**Materiaalit:**

- ♥ *Kärpäslätkä-matematiikka*: kärpäslätkät ja numerokortit.
- ♥ *Noppajumppa*: iso pehmonoppa.
- ♥ *Kim-leikki*: Multilink-palikat.
- ♥ *Legorakennelma*: eri värisiä ja kokoisia legoja.

**Toimintapaikka:**

Luokkahuone.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

*Kärpäslätkä-matematiikka*: Oppilaat voivat sanoa numeroita haluamallaan kielellä tai voidaan käyttää pieniä laskutehtäviä (esim.  $1 + 3$ ). Ylöspäin voi eriyttää sanomalla kaksinumeroisia lukuja, jolloin oppilaan tulee lätkiä kahta numerokorttia yhtä aikaa.

*Kim-leikki*: Opettaja tai oppilas voi ottaa useamman palikan pois tai vaihtaa paikkoja. Oppilaiden kanssa voi käydä läpi värien eri nimityksiä ja rikastuttaa näin kielivarastoon.

*Legorakennelma*: Legojen lukumäärää voi vaihdella ja tehdä vaikeampia rakennelmia.

## 10.5. Luontoretki – Naturutflykt

Luontoretki on oiva keino monenlaiseen oppimiseen. Oppilaat ovat yleensä innokkaita ja vuorovaikutus vilkasta luonnon keskellä. Luontoretkellä voi olla monenlaisia ja -tasoisia tavoitteita; luontoleikkejä, yhdessä olemista, opittujen asioiden (esim. värien tai tervehtimisien) kertaamista, lajien nimeämistä, uusien asioiden oppimista. Luontoretki sopii hyvin lukuvuoden viimeiseksi kerraksi ja samalla voidaan luonnossa kerrata vuoden aikana tandemissa käsiteltyjä aiheita, esimerkiksi opittuja fraaseja, tervehtimisiä, numeroita ja värejä. Toki luontoretken voi järjestää myös aikaisemmin tandemyhteistyön aikana.

### Tavoitteet:

Oppilaat oppivat nimeämään tuttuja kasvi- ja eläinlajeja molemmilla kotimaisilla kielillä. Lajeja on voitu opetella omalla kielellä jo etukäteen tai retkellä voidaan opetella lajeja molemmilla kielillä. Oppilaat harjaantuvat toimimaan erilaisissa ryhmissä ja nauttivat luonnossa olemisesta.

### Vuorovaikutuksen painopiste:

Oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa painotus tämän tandemtuokion aikana on välitön vuorovaikutus lapsien välillä. Opettajan ohjeistamien aktiviteettien lisäksi oppilaiden annetaan aikaa vapaaseen leikkiin ja tutustumiseen toisiinsa. Luonnossa toimiminen innostaa oppilaita aktiivisempaan vuorovaikutukseen kuin tavallinen luokkatilanne.

### Ajankäyttö:

90 min.

### Aktiviteetin kulku:

Molemmat tandemryhmät koontuvat yhdessä sovittuun luontokohteeseen, joka on sopivalla etäisyydellä molemmista kouluista. Oppilaat saavat ottaa mukaansa eväät ja istuinalustan.

Alussa oppilaat jaetaan kielellisesti sekoitettuihin pienryhmiin jonkun leikin avulla, esimerkiksi jo ennalta opittujen asioiden pohjalta kuten värit. Pienryhmissä tutustutaan luontoon ja lopuksi oppilaat syövät eväät ja saavat leikkiä vapaasti.

### Luontobingo:

Pienryhmässä oppilaat etsivät paperin luontobingon avulla erilaisia asioita luonnosta. Bingopohjassa on asioita molemmilla kotimaisilla kielillä sekä kuva havainnollistamaan haluttua asiaa esimerkiksi *ffäder* tai *muurahainen*.

**Aarrejahti:**

Oppilaat etsivät ryhmissä luonnosta opettajan vihjeiden mukaisia asioita esimerkiksi *Etsi luonnosta 5 mustaa asiaa*. Aarteet voidaan kerätä näyttille isolle valkoiselle kankaalle maahan. Samalla tulee kerrattua numeroja ja värejä.

**Materiaalit:**

- ♥ Oppilaille mukaan eväät, istuinalusta ja säänmukainen pukeutuminen.
- ♥ *Luontobingo*: bingopohja ja kynä.
- ♥ *Aarrejahti*: iso kangas/lakana.

**Toimintapaikka:**

Luonto/lähimetsä.

**Soveltamismahdollisuuksia:**

*Luontobingo*: Bingonpohjan sijaan voi käyttää pohjana myös kananmunakennoa, jonka kannessa on tulostettuna moniste. Oppilaat etsivät asioita luonnosta monisteen mukaisesti. Opettaja voi myös sanoa etsittäviä kohteita suullisesti. Myös oppilaat voivat itse keksiä etsittäviä kohteita.

*Aarrejahti*: Oppilaiden löytämällä asioilla voidaan leikkiä Kim-leikkiä tai niitä voidaan hyödyntää askartelussa joko omassa luokassa tai seuraavalla tandemtapaamisella.

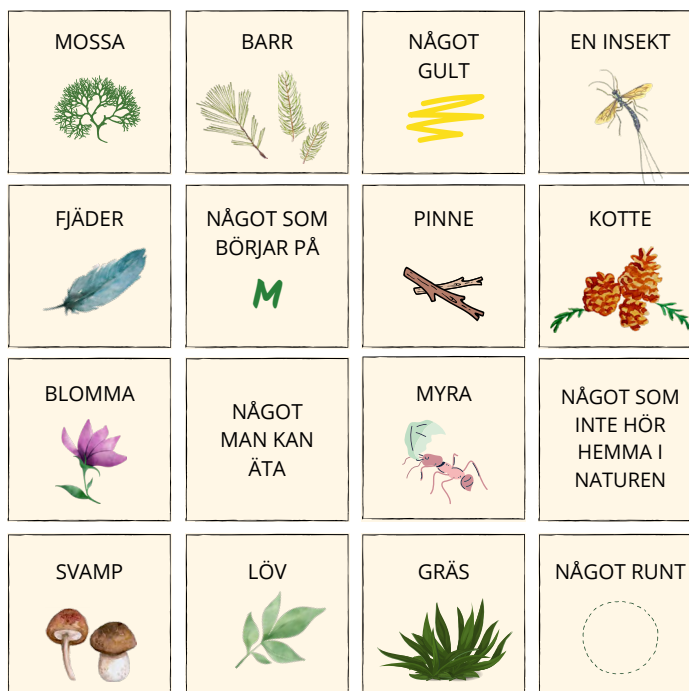
## Naturbingo!

MED  
**SKOGSTEMA**

Skriv ut så många bingobrickor som behövs, en bricka per lag. Kopiera gärna upp på A3-papper om du kan.

Naturbingo går ut på att hitta sakerna på brickan och lägga dem i rätt ruta. Det lag som först får ihop en rad ropar "Bingo!". Fortsätt gärna sedan att även tävla om en hel bricka.

Bilder från canva.com.  
Baserad på naturbingo från  
www.goodies.nu



Luontobingo ruotsiksi, kuvaa klikkaamalla avautuu tehtäväpaperi pdf-tiedostona.